

M. KIR. FOLYAM- ÉS TENGERSZÁLLÁSI R. T.

Menetrendszeri hajószatok
a távolsági forgalomban:

A Dunán: Budapest—Pozsony—Wien.
Budapest—Mohács, Buda-
pest—Esztergom között
A Tiszán: Szolnok—Csongrád—Sze-
ged között.

Kirándulóhajók naponta többször: a
Kisúnyán Lupasziget, Szentendre,
Leányfalu, Visegrád, Nagymaros, Dömös,
Esztergom felé, a Nagydunán Római-
fürdő, Horány, Vác, Nógrádverőce felé.

Turistahajó minden vasárnap Eszter-
gomba. Indulás Budapest Eötvös-térről
reggel 6 órakor. Egységes menetdíj
oda-vissza 1.80 P

Sétahajók a budapesti Dunán. Indu-
lás a Vigadó-téri és Pálffy-téri kikötőkből.
„Zsófia” sétahajók:

Üzsonnahajó naponta 17 órakor, me-
netdíj uzsonnával 2 P., uzsonna nél-
kül 1.20 P. Vacsorahajó naponta 20
órákor, menetdíj vacsorával 4 P. Va-
csora utáni hajó naponta 22 órákor,
menetdíj 1.50 P. Vasár- és ünne-
pnap délelőtt 11 órákor, menetdíj 1 P

Kis sétahajók: naponta 16.30, 17.30,
18.30, 19.30 és 20.30 órákor. Menetdíj
40 fillér.

Üdülőhajó-körjárat Visegrád-Nagy-
marosig és vissza a Szentendrei szigetet
körüli, felfelé a Nagy-, lefelé a Kisúnyán
Indulás VI. 1-től naponta Budapest-
Eötvös-térről 7.30 órákor. Visszaérkezés
14.30 órákor. Menetérték: I o. 2.10 P
II. o. 1.30 P

Rendkívül olcsó menetdíjak, sokféle
menetkedvezmény.

Társas-hajóutazások a Dunán

külön e célra átépített „Erzsébet Ki-
rályné” természetgyógyászat. A fedélzeten
zuhanyfürdő és napozás.

BUDAPESTRŐL:

I. Az Aldunára

Kazánzoroson és Vaskapun át Rustsu-
kig (Bulgária)

a) 11 napos ut, ebből 4 nap Bulgáriá-
ban: május 19-29, jun. 2-12 és szeptem-
ber 7-17. b) 25 napos ut, ebből 18
nap Bulgáriában: június 30—július 23
és augusztus 4-28.

II. A Felső-Dunára

a gyönyörű Wachau-n át Passauig
7 napos utak június 14—20, augusztus
31—szeptember 6.

III. Filléres hajók Budapestről
Pozsonyba és Wienbe.

Legalkalmasabb és legolcsóbb utazási
nyaralási és üdülési lehetőségek.

Rendszeres áruszállítás a Dunán
és mellékfolyóin. — Telefon: 81-8-80

SCHÜCK-féle orth. fiúinternátus: Bpest,
Kertész utca 32.

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása
Minden szó egyszeri beiktatása 16, vasta-
gon szedett betűkből 32 fillér. Allástkeres-
őknek 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre
küldendő be; lehet 10 filléres levélbélye-
gekben is. Jelíges levelek továbbításához
20 fillér bélyeg mellékelendő.

A pesterzsébeti orth. imaegyesület saj-
chet-állásra pályázatot hirdet. Fizetés
megvezetés szerint. Költséget csak a
megválasztottnak térítünk. Kellemes
hangú, 40 éven aluli, kis családú, 3 el-
ismert orth. robitól Kabolóval rendel-
kező magyar honosok küldjék pályázatu-
kat: Schwarcz Adolf elnökhöz. Pester-
zsébet, Petőfi u.

Apró hirdetések

NŐSÜLNE intelligens, vallásos, nőten,
előkelő családból való fiatalember.
Talmid-chóchom, erőteljes és kellemes
hangú, kiváló baal-tefilo, kitanult aj-
fesz-sajchet. Feleségül venne nagyobb
hitközségben, oly intelligens, szép, 24
évesnél nem fiatalabb leányt, kinek
révén állást kaphatna. Lehet esetleg
fiatal özvegy is. Külföldre is menne.
Érdeklődők írjanak „Hozomány előny-
ben” jelíggel a kiadóba.

ORTH. kóser kosztot és lakást keresünk
2 fiatalember részére. Cím Márkus
házfelügyelőnél, VII. Kisdiófa-u. 12.
JOBB házból való úriasszony elmenne
nyaralóhelyre, gyermek vagy idősebb
nő mellé, ellátás fejében. „Orthodox”
jelige.

HAJMUNKÁSNÓT, perfekt munkaerőt
azonnalra alkalmaznak. Altschüler,
Budapest, Csányi-utca 12.

KECSKEMÉTEN kizárólag Mandelnát
lehet orth. kóser házikosztot kapni. Jó,
olesó! Bethlen-körút 6.

HÉBER NYOMDÁMBAN vállalom szífo-
rim nyomását, hallatlanul olcsó áron.
Kisérleje meg! Friedmann Benjámin
héber könyvnyomdája, Miskolc, Szé-
chenyi utca 77.

GÉPIRÁS sokszorosítás P 1.80 (másó-
dik száztól 50% engedmény). Héber
betűs leírás! Magyar, német gépirás
15 fillér. Günzler-iroda, Budapest, V.,
Kálmán-utca 23.

CSEREGYERMEKKÉNT elhelyezném 15
éves kisleányomat, csakis jobb orth.
úri családnál. Markovics Hugó, Szom-
bathely.

CINOS, fiatal vallásos unokahugom ré-
szére keresek szakmával bíró vallásos
kereskedőt, vagy iparost. „2000 pengő
deponálva” jelge.

TÖNKREMENT KERESKEDŐ, nagy csa-
láddal, kéri, hogy használt férfiruhá-
val támogassák, mert úgy ő, mint csa-
ládja teljesen le van rongyolódva. A
küldeményeket a kiadóhivatal továbbít.
„Miczve” jelge.

MÁTRAFÜREDEN orth. kóser étkezde-
met és penzlómat megnyitottam. Ol-
csó előszóni árak. Prospektus díj-
talan. Klein Sámuel. Mátrafüred.

HUSZONÓT ESZTENDEJE közvetít
házasságokat NAGY JENŐ Budapest,
Rákóczi-út 57/b. Telefon: (Célgjelz-
telen levelezés.)

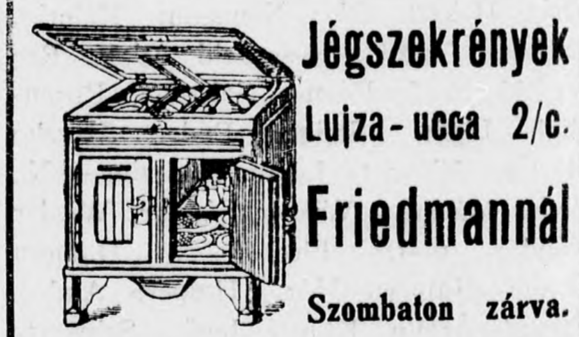
ARANYMŰVES és ékszerész: Ábra-
hamsolin Aladár, Bratislava Royko
Passage, Uhorska-ul. 22. Saját gyárt-
mányok. Régi aranyból új ékszert ké-
szít és átalakít legolcsóbban.

MÁTRAFÜREDEN orth. kóser penzió,
ízletes házikoszt. Prospektus a tulaj-
donosnál: Mandl Erzsébet, Gyöngyös.
Vachott Sándor-utca 16.

HÁZVEZETŐNŐI vagy nevelőnői ál-
lást vállalna perfekt németül beszélő
minden információt kibíró nő, csakis
budapesti családnál. Jelige „Sokoldalú”

BENŐSÜLNE hatorasz hajóval ren-
delkező bócher, bal-batis házba vagy
rabbihoz. Ajánlatokat továbbít: Glancz
Dezso metsző, Vác, Ambró-u. 19.

FŐVÁROSBAN jól bevezetett garan-
ciaképes helyügynököt keres vidéki
orth. kóser juhtúrógár. „Parnoszo”

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ
Springer-nyomda, VII. Bethlen G. utca 33.

ארלנע מיינע יידישע צייטונג

כ"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót לויSzerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII. KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekk számla: 50.791
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ Külföldre 25 PSzerkeszti:
Groszberg Jenő

Neológ és orthodox gyülekezet

A magyar vallás- és közoktatásügyi
miniszter 1934. június hó 2-án kelt le-
iratával értesítette a kongresszusi or-
szágos irodát, hogy Magyarország Kor-
mányzója megengedte, hogy az izraeli
vallásfelekezet kongresszusi szerve-
zete a régi kongresszusi szabályzat
bizonyos pontjainak megváltoztatására
országos gyűlést tartson. A rendelet
intézkedik az országos gyűlésre kikül-
dendő 200 képviselőnek — akik közül
legalább 20-nak rabbinak kell lenni —
a megválasztási módokról a neológ
hitközségekben. Hogy a nagy-
gyűlés mennyiben érdekel bennünket
orthodoxokat, arra még visszatérünk.
Mindenestre a kongresszusi zsidóság
életében ez a nagygyűlés fontos for-
dulót jelent. A nagygyűlés által eszköz-
lendő szabályzati változásoknak első-
sorban adminisztratív céljai vannak;
hogy a neológ hitközségekre szelid
kényszert alkalmazzanak a Pesten el-
helyezett országos intézmények támo-
gatására; emellett intézményesen segí-
teni akarnak a hitoktatás bajain; az
új neológ szabályzat továbbá emelni
akarja a rabbijok pozícióját a hitközsé-
gekben. Ez utóbbi bármilyen kívánatos
is általános zsidó szempontból, oly
nehezen valósítható meg a neológia
körében. Adminisztratív eszközökkel
itt nem lehet célt érni, lelki válto-
zás nélkül. Már pedig ehhez egy hat-
évtizedes folyamatot kellene megta-
gadni: a hitközségi intézmények, a hit-
községi tagok egyéni élete, a Tóratudás
értékelése és a rabbiképzés terén is.
Mindegyik mozzanat hosszas fejtegetést
igényelne, de ebben az összefüggésben
csak azt óhajtjuk kiemelni, hogy zsidó
problémák megoldása a rabbikar fele-
lősségteljes irányítása nélkül lehetetlen.

Éppen ezért nagy várakozással te-
kint a szlovenszki orth. közvélemény a
jövő kedden Korynticán megtartandó
nagy rabbi gyűlés elébe. Ez a rabbi gyű-

lés nem fog foglalkozni a régi szabály-
zat megváltoztatásával, mert a rabbi-
gyűlésnek szabályzata több mint három-
ezeréves, a Szináj hegyén lett megál-
lítva, de azért és éppen azért, nincs
szükség megváltoztatására. Egy ortho-
dox rabbi gyűlés nem változtatni akar,
hanem mindig csak a régi értékeket
akarja megtartani. Az orthodox rab-
bikar eddig is féltékenyen őrködött a
hitközségi intézmények orthodox és a
Sülchon Örűch szabványaihoz folyó jel-
legén. Az összeülő rabbi értekezlet
egész erővel azon akar munkálkodni,
hogy az orthodoxia jövője társadalmi
és a jesivából kikerülő ifjúságon épül-

jön fel. Az egészséges orthodox köz-
szellemnek tulajdonítható, hogy az ortho-
doxia túlnyomó zöménél a jesivai
tanulás és tanulmányok értékeit min-
denütt elismerik és ha nem volnának
gazdasági megfontolások, anyagi gát-
lások, a jesivai növendékek száma nagy
mértékben megsokszorozódna. Úgy
van ez, ahogy a Talmud elbeszélése
szerint Rabbi Alexandraj felsőhajtott:
„I tenem, Te tudod, hogy az én akara-
tom megtenni a Te akaratodat, de a
tésztában levő kovász megakadályozza”
és ebben az esetben a „kovász” (sz'ajr
se'b'iszo) a mai nehéz viszonyokat és
az elhelyezkedés gyötrelmeit jelenti...

Mindenki zsidó
a német horogkeresztesek szemében

— Newyorki levelezőnkől —

Az amerikai képviselőház kiküldött
bizottsága, amelynek feladata, úgy a
horogkeresztesek, mint más külföldi
áramlat propagandájának kivizsgálása
az Egyesült Államokban, megállapít-
ta, hogy a horogkeresztesek német
gőzöskön Reichswehr-egyenruhákat és
fegyvereket csempésztek az Egyesült
Államokba. A bizottság megállapítása
szerint a fegyverek az acélszakos cso-
portok felfegyverzésére szolgáltak,
amelyek viszont nem egyebek, mint lep-
lezett horogkeresztes rohamcsapatok az
Egyesült Államokban. Azt is megállapít-
ták, hogy az amerikai fasiszták, az
ügynevezett ezüstingések: szoros kap-
csolatban állnak a horogkeresztesekkel, csak
nyílt szövetséget nem akar velük kötni
Pelley vezérük, mert célirányosabbnak
véli, ha tiszta amerikai küzdőcsoporto-
kat állít fel, amelyek azonban beosztás-
ban, alakulásban, hajszára azonosak a
horogkeresztes csapatokkal, s hasonló
elvek szerint képezik is ki őket. A bi-

zottság tagjai állítólag harsogó derült-
sébe törtek ki, amikor megtudták, hogy

Pelley ezüstingés vezér szerint
Roosevelt elnök holland zsidó szár-
mazású.

A német horogkeresztesek tehát hol-
land zsidóvá nevezték ki Rooseveltet.
Ezek után zsidóvá kell deklarálniok
Doumerguet, MacDonaldot, az egész
világ vezető államférfiit is. Zsidóvá
kell előléptetniük mindenkit, aki gyű-
löli és megveti őket. Mert különben mi-
vel magyarázhatnák meg egyre ritkuló
tömegeiknek az egész világ ellenszen-
vét?

Átlátszó és ostoba taktika ez, ame-
lyen immár minden értelmes ember
nevet. Odahaza zsidótanítani akarják
az egész árja-német glóbuszt és ugyan-
akkor zsidóvá nyilvánítják az egész
nem-zsidó világot. Logikát ne keres-
sünk ebben a törekvésben. A kétségbe-
esett és pusztulásra ítélt náci-rendszer
ma még kevésbé rendelkezik logikával,
mint azelőtt.

Divatos, izléses parókák hullámos hajból
PIECHNIK és MECHTL-nél
Hajműterem IV., Váci-utca 18. Mérsékelt árak!

Vácott szent a béke Németországból

Évek során át, ha Vácról írtunk ezeken a hasábokon, rendszeren az orthodox hitközség kebelében dúló áldatlan harcról kellett beszélnünk; amennyire fölünk tellett, igyekeztünk szordinót tenni tollunkra, a nyilvánosság előtt nem akartuk a maga ríktó voltában bemutatni a *machlajket*, de azért a sorok között kísért a fájdalmas kérdés: mikor következnek be a kibékülés? Annál nagyobb az örömünk tehát, hogy *végre bekövetkezett a békekötés*, amely közzönhető elsősorban az orthodox központi iroda céltudatos politikájának, amelynek szolgálatában állott az 5 kitűnő, okos, békeszerető és céltudatos választott bírósági tag. A választott bíróság tíz nap alatt hosszú évek pártoskodásának tüzet fojtotta el.

A váci béke művének létrehozásáról a következő jelentésünk számol be:

A Vácott évek óta dúló pártarcok kivizsgálására az Orthodox Központi Iroda 5 tagú választott bíróságot küldött ki. A bíróság elnöke: Rosenbaum Lipót tályai főrabbi, ülőkei: Lichtenstein Jeküsziel balkányi főrabbi, Schwartz Lázár sárospataki dajon, Goldschmiedt Sigfried soproni hitközségi elnök és Rubin Márton Sátoraljai helyről a munkácsi hitközségbeli híres békeszerző. A választott bíróság közel 10 napon keresztül, permanensen ülészett, tanukat hallgatótt ki, okiratokat, jegyzőkönyveket tanulmányozott s tapintatos és fáradhatatlan munkásságukkal sikerült minden kérdésben a pártokat közmegelézésre egyezésre bírni. Silberstein Dávid főrabbi és Meisels Hermann alrabbi közti viszonyt mindkettőjük közös megelégedésére, ítéletben szabályozták. A több íves ítéletben — melyet nagyszámú közönség jelenlétében a hitk. tanácstermében hírdettek ki — a bírák kiemelték az eddigi vezetőség önzetlen működését és elismerésüket fejezték ki Hermann Ignác elnöknek a válságos időkben kifejtett tevékenységéért. A hitközség 23 tagú képviselőtestülete önként lemondott, helyébe

közös megegyezéssel a választott bíróság a hitközség vezetését egy 11 tagú u. n. „ideiglenes intéző bizottság”-nak adta át, Hermann Ignác elnöke mellett. Az intézőbizottság tagjai az elnökön kívül: Pápa Lipót alelnök, Hutterer Nándor pénztáros, Benedikt Sámuel ellenőr, Hirschfeld Mátyás, Hirschfeld Adolf, Ungár Jónás, Teles Ignác, Wohl Henrik, Löwinger Samu és Löwy Samu. (Póttagok: Abelesz Sándor, Kiszner Márton, Abelesz Fülöp, Pápa Zsigmond.)

A béke jegyében folyt le az újonnan alakult intézőbizottság első ülése, mult hét kedden este, a bíróság jelenlétében. Az ülést Rosenbaum főrabbi bírósági elnök szívbemakoló beszéddel nyitotta meg, s felkérte az intézőbizottságot, hogy a közös megértésre alapított békét vállvetve törekedjenek erősíteni, hogy a béke műve maradandó legyen. Rosenbaum főrabbi javaslatára azután az intézőbizottság tagjai a bírák kíséretében Silberstein Dávid főrabbi előtt tisztelegtek. Rosenbaum főrabbi üdvözlő beszédére Silberstein főrabbi meghatottan válaszolt s hangsúlyozta, hogy ő is minden erejével a béke megszilárdításán munkálkodik. Majd Hermann Ignác hitk. elnök és Hirschfeld Mátyás vezetőségi tag köszöntötték Silberstein főrabbit a béke jegyében. Meisels Hermann dajon is meglátogatta a főrabbit, Vácott időző édesatyjával: Meisels Dávid s. a. újhelyi szefárd főrabbi, másnap a váci főrabbi, Hermann elnök kíséretében viszonozta a látogatást.

Az egész hitközség újjongó örömmel fogadta a béke hírért s egyhangú lelkesedéssel ünnepelte a választott bíróság minden egyes tagját, úgyszintén Meisels Dávid sátoraljai helyi szefárd főrabbit, aki szintén fáradozott a békemű létrehozásán. Hermann elnök szép beszédben köszönte meg a választott bíróság agilis elnökének és minden egyes tagjának a béke érdekében kifejtett munkálkodását, melyet, hála a Mindenhatóknak, ily szép siker koronázott.

A „Stürmer” nevű szélsőséges hitlerista lap vérvád-száma ellen súlyozására a német zsidó lapok egy része foglalkozik a vérvád terjesztése alkalmasból hamisítani szokott talmudi idézetek igazi megmagyarázásával, amely idézeteket gonoszsan elferdítve, az antiszemita lelkiismeretlenül felhasználják izgatásra. Az „Israelit” hosszasan foglalkozik ezekkel a hamisítványokkal, majd rátér arra, hogy ez a felvilágosítás nem annyira a kívüllagnak, mint inkább önmagunknak szól befelé való felvilágosításra. Igen szellemesen alkalmazza a tíz vértanúról (aszoró harügé malchusz) szóló s'lichónak szavát, „amikor elérkeztek a hóhérok a t'fillin helyére, keserves hangon fölzokogott a vértanú”. A német zsidóság is vértanúként tűr és szenved, hallgat és nem szól, de amikor a t'fillin helyére érnek, amikor Izráel szent tanát vádolják aljassággal, akkor felkiált keservesen. Megpróbáltatást jelent ez. A régi íráskor szerint kétféle megpróbáltatás sujtott le eddig a zsidóságra: egyik Avrohom (Ábrahám)-féle megkísértés, a másik az Ijajv (Jób)-féle próba. Ábrahámot az égi hang felszólította, hogy adja oda a legdrágábbát. Ő megtagadhatta volna az áldozatot, de mégis azt mondta: „hinéni” itt vagyok. Jób nem lett megkérdve, mindent elvetett tőle, az áldozatot nem kívánták tőle önszántából, hanem egyszerűen rárakták. Vajjon, ha Jóbna alkalma lehetett volna választani, megállotta volna a próbát? A könyvében elmondott, az I'tennel folytatott vitakozása után nem valószínű. Úgy vagyunk mi is. A középkorban a jámbor németországi zsidók egy Ábrahám-próban mentek át. Választhattak volna és egy néhány csöpp vízzel valamint a Semá Jiszroél helyett elmondott más formula segítségével megmenthették volna magukat a haláltól. De ők ezt nem tették, hanem Ábrahámként azt mondták: „hinéni” itt vagyok. A mi korszakunk azonban nem emelkedett erre a magaslatra, azért jött a Jób-próba, amelynél I'ten nem kérdez, csak rárag. Meg kell hozadnunk, ha a csendes órákban arról gondolkodunk, miképpen reagált volna a német zsidóság zöme egy Ábrahám-próba. Hiszen hányan volnának boldogok most is, ha valamilyen hátsó ajtón be tudnának sompolyogni az árszágba. Példának fel lehet hozni: a s'chító ügyét. Ezt a kis próbát, amely lényegében véve csak gyomor-kérdés, vajjon hányan állották meg? Nem vagyunk az Ábrahám-próba elé érettek, azért Jób sorsában részesülünk.

Elméleti harc egy jesivaifjúsági kérdés körül

I.

Többször adtunk hírt arról, hogy Katz Lázár (Bratislava) akciót indított a jesivai ifjúság gyakorlati életbe való elhelyezkedésének megkönnyítésére és kezdeményezte a „Tóra v' Derech Erecz” mozgalmat, melynek célja lehetővé tenni, hogy ez az ifjúság elsősorban a rituális cikkek termelésével s forgalombahozatalával foglalkozzék és majd a mozgalom kifejlődésével más produktív pályán is boldogulhasson. A grandiózusnak ígérkező terv körül ellentétek merültek fel. Így például Eckstein szeredi főrabbi a szlovákiai jesivákat támogató „Machziké Jesivósz” egyesület érdekében írott cikkében kitér arra, hogy nem szabad csillogó remények ürességével megzavarni a *Machziké Jesivósz* biztos akcióját. Katz Lázár erre kitűnően megírt cikksorozatban száll síkra terve mellett. A cikksorozat elején elmondja, hogy már 1932-ben bazini szőlőjének 500 hektoliternyi termését akarta az ottani ifjúság által kóser bornak kezeltenni s forgalomba hozatni, amivel kb. 20.000 pengő nyereséggel gyarapíthatta volna a „Tóra v' Derech Erecz” alapot, de nem talált kellő megértést; ez azonban korántsem riasztja őt vissza s tovább mozgatja az akciót.

Mi is kaptuk a lent következő elutasító cikket, amellyel annyiban azonosítjuk magunkat, hogy megszólal benne a jesivák nagy multja és tradíciói iránti féltő aggodalom; egyébiránt azonban azt hisszük, hogy mihelyt a terv a megvalósítás stádiumába lép, meg fognak szünni az elméleti viták, amelyeknek igen ügyes s lelkes tollforogatója Katz úr, de azt ő is tudja, hogy a vitakozás gyakorlati eredmény nélkül mégis csak a „graue Theorie” fogalmához tartozik, már pedig a régi zsidó bölcsék is mondták: „laj hamidros hoikor elo hamaasze — nem az elmélet a fő, hanem a cselekedet” és a görög bölcsék is azt hangoztatták, hogy minden Demosthenesnél ékeesebben beszél a tett.

II.

B. lapjának 11. számában közölt Katz Lázár úr cikkéhez legyen szabad mint érdekelt fél néhány észrevételt megtenni. Tudjuk nagyon jól, hogy a Tóra ösvénye nincs rózsákkal behintve és hogy abból megélhetésünk nincsen biztosítva, de rálépünk erre a magasztos, bár tuskés útra azért, mert ezt az I'ten szent akarata így kívánja. Ő maga is a Szináj hegyén tuskébokorban nyilatko-

zott meg, szimbólumként jelezve, hogy a Tóra útja bizony pusztaságon és tuskés utakon vezet, — de tesszük azt azazal a határtalan bizodalommal, hogy aki azt parancsolja nekünk, hatalmában is van az anyagiakban is segítségünkre lenni.

Tisztelt Katz úr! Önnek köszönet jár önzetlen munkájáért, melyet érdekünkben kifejt, de bocsásson meg, ha arra kérjük Önt az őseink nyomdokain haladó Tóratanuló ifjúságunk érdekében, hogy a jesivát ne vegye próbálkozásainak keretébe, mert a jesiva szent pillére az orthodoxiának, az egész vallásos hitéletünknek, s melynek nyugalmát mindenféle lehető és lehetetlen kombinációkkal megzavarni égbekiátó bűn volna! Féltő ugyanis, hogyha a tervek részben sikerülnek is, a tanulási kedvet és az egész jesiva-rendszert aláásnák. Azért kérjük: „b'chol kajdes laj szigó”, ne nyúljunk hozzá a szent jesivákhoz.

Szerintünk igen áldásos működést fejthetne Ön ki azon zsidó ifjúság körében, melynek se kedve, se hajlama nincs a Tóra-tanulásra és foglalkozás hiánya miatt minden tévtanra és rosszra kapható. Ezeket valóban nagy miczvó volna átrétegezni: sofföröknek, elektrotechnikusoknak, rádiómontőröknek, vagy mezőgazdasági munkásoknak. Külön lapra tartozik az az aggály, vajjon tényleg segítve lesz-e az akcióval az illetőknek, mert hiszen nincsen munkáshiány, ellenkezőleg: munkahiány.

Guttmann Jakob

a pozsonyi rabbiiskola növendéke.

III.

Egy zsidó művésztl kapjuk a következő sorokat:

A „Zsidó Ujság” május 11-i számában olvasok a jesivabóchernek exisztenciájának súlyos problémájáról. Ezzel kapcsolatban támadt egy — szerény véleményem szerint, sőt művészi tapasztalataim folytán — mentő gondolatom,

amelyet a szent ügynek szolgálmi óhajtvá, mint javaslatot leszek bátor a zsidó közvélemény elé terjeszteni: Az utóbbi 10—20 esztendő hallatlanul kifejllesztette az ú. n. ipari és kereskedelmi célokat szolgáló iparművészetet, amely munkákat bárki otthon is, tetszés szerinti napokon végezheti el. Tehát nincs kitéve a nyomoruság folytán a szombat megszenteltetésének kisértésének. Tudomásom van róla, hogy pl. textilgyárak, tapétagyárak, reklámtervek, kerámiák készítői ma is sokfelé szépen keresnek. Rituális díszítésű kerámiákról is szó lehet. Amerikában ennek az iparnak neve: kommerciális művészet. (Ez a fogalom zavaros, de így van.) Számos zsidó textilgyáros között, sokan bizonyára fölkarolnák, ha jesivabóchernek ilyen terveket produkálnának. Ez nem lehetetlen.

Ügyes bóchernek erre önképzés folytán is, 5—6 hónap alatt, tanulmányok mellett is kifejleszthetik képességeiket.

Alapja, némi elemi rajzolásai képesség, amely mindenki által elsajátítható! Ez nekem tapasztalatom.

Másik kellék: egynehány iparművészeti, textilipari és grafikai képes folyóirat, amelyeket az ifjak mellékesen lapozgassanak, egymással megvitassanak. Egészen biztos, hogy igen számosan szép kenyérkereseti forráshoz jutnak. Sok iparművésznek, dacára, hogy ez csak egy alsóbbrendű elágazása a művészetnek, ha ipari és kereskedelmi célt szolgál, mindenkor sokkal jobb anyagi pozíciója volt, mint sok neves, vagy világhírű művésznek, aminek mélyebb okai vannak. Azonban ne akarjanak hivatottság nélkül művészek lenni esetleg.

Ez egy szabad ipar, amely nincs sem heti, sem havi munkaidőhöz kötve, hanem kizárólag ötletekhez, invencióhoz, amely néha pillanatok műve.

Lakos Alfréd

Első forrásból kaphat ezüst tórafelszerelést, szédertálat, gyertyatartót menórát, arany, ezüst és brilliáns ékszereket, órákat

Heiden Leó

ékszerésznel.

Saját üzem. Szombaton zárva. Gyári árak.
Budapest, Király-utca 21. Tel.: 38-1-10.

Csehszlovákiai hírek

Nagy rabbikonferencia

Bratislavából írják: A jövő kedden a szlovákiai rabbik Korytnica fürdőben nagy értekezletet tartanak, amelyre a szlovákiai rabbik zömét várják. Fontos kérdések kerülnek megvitatás alá. Tanácskozni fognak a jesivák intézményes megszilárdításáról, és ezzel kapcsolatban a chiniich egyéb kérdéseiről. A „Bész Jákob” női iskolák egyes helyeken teljes megelégedésre működnek, más helyeken bizonyos bizalmatlansággal találkoznak egyesek részéről. A rabbiértekezlet e tekintetben is fog direktívával szolgálni. Esmecsere várható a „Tajró im Derech Erecz” mozgalma és a palesztinai kérdés ügyében. Szó lesz a hitközségi tisztviselők, gabellaüggyek és elvből fizetni nem akaró hitközségi tagok ügyéről. Mindezek fontos kérdések, amelyekben a rabbiértekezlet irányítólag fog határozni.

Egy derék ember

Megindító sorokat olvassunk egy pösztényi zsidó ember, Reb Majse Justh elhunyt alkalmából. Egész életében földműves, gazdálkodó volt, s már érettebb korában kezdett a Tórával foglalkozni. Ez a foglalkozás az ő ragyogó jellemvonásait és romlatlan erkölcsait annál fényesebben kidomborította. Amikor Pöstyénben új házat emelt magának, akkor a régi házáat vándor szegény zsidók részére lakásul felajánlotta és személyesen szolgálta ki őket. Mint az igazi nagy „cadikim”, előre tudta halála óráját, magához hívatta barátait, elbúcsúzott tőlük, két fiának szívére kötötte, a Tóratanulást, feleségét arra kérte, hogy vökiül ben-tajrókat válasszon, aztán ki-

jelölte a temetői helyet ahol pihenni óhajt és csendesen elhunyt. A temetésen az egész társadalom, felekezeti különbség nélkül résztvett, Teichthál rabbi rendkívül mélyen átértett beszédben jellemezte az elhunyt ragyogó jellemvonásait.

Munkács és Oroszveg

A szlovák zsidóságot nagyban foglalkoztatja a munkácsi hitközség és a szomszédos, a Latorca folyó másik partján fekvő Oroszveg (Raszvigef) helység között kitört viszály. Oroszveg mindenkor a munkácsi hitközség összes intézményeit vette igénybe, és a munkácsi főrabbi engedélyével külön metszöt is tartott, olyan feltétellel, hogy a gabella nem lehet olcsóbb, mint Munkácson. Amikor legutóbb a munkácsi hitközség pénzügyi helyzetének szanalása céljából kénytelen volt a gabella-emelés eszközához nyúlni, Oroszveg gondolt egyet, nem akarta emelni a gabellát, mert így sok munkácsi fogyasztót vélt megnyerni. Mikor azután a munkácsi rabbiság és hitközség tiltakozott ez ellen, Oroszveg hitk. emberei az ott működő dájont rabbinak választották és önálló községnek nyilvánították magukat. Természetesen ilyen egyszerűen nem mehet a dolog, egyelőre a munkácsi hitközség az elszakadó helységet a szomszédos ungvári főrabbiság elé din-tajró-hoz hívja.

Orth. iij. egyesület működése Ungváron

Uzhorodról (Ungvár) jelentik nekünk: Főt. Kohn József főrabbi kezdeményezésére alakult „Lomdó Tajró” ifjúsági egyesület már eddigi működésével is kitünő eredményeket ért el, amennyiben a város kereskedelmi és ipari alkalmazottai körében a Tóratudást terjeszti. Az utóbbi időben még intenzívebb mértékben folyik a tanulás, mert a tagok óhajának eleget téve, a főrabbi jesivájának legkiválóbb növendékei működnek közre a tanuláshoz. Felemelő élmény, amidőn esténként a munkából hazajövet, a kereskedő és iparos ifjak által megtöltött helyiségből a Tóra ősi dallama csendül ki.

Palesztinába utazók figyelmébe!

Kellemes otthont találnak!
Tel-Avivban a Melon ü-penzion Berger-ben, Allenby-ut 28. Teljesen ujonnan, kényelmesen berendezve. Kitünő orth. kóser magyar konyha, a bodrogkereszturi származású R. Mechl Berger tulajdonos figyelmes vezetése alatt
Jeruzsálemben a most megnyitott kényelmesen berendezett, „Penzio-Saanon”-ban, a Ben Jehuda uton. Elsőrendű orth. kóser magyar konyha, a tulajdonos: özv. Fischerné (Pozsonyból) vezetése alatt.

A Tóratanulás erkölcsi és vallásos hatása meg is látszik ezen ifjakon, különösen, ha párhuzamot vonunk városunk különböző ú. n. „zsidó” egyesületeinek tagjaival szemben.

Tisztelgés a püspök előtt

Pozsonyból írják nekünk: A nagyszombati katolikus püspök hivatalos útján Csúz községet érintette. A többi felekezetek sorában elébe járult a csúzi orthodox hitközség vezetősége is. Fürst Leó főrabbi lendületes maganyelvű beszédben köszöntötte a főpapot. A püspök rendkívül szívélyes válaszában örömeinek adott kifejezést, hogy ilyen gyűlölettel telt időben Csúzon a felekezeti béke megnyilatkozásáról győződött meg.

Különféle

A királyhelmecei zsinagógában Lefkovits József komáromi főrabbi igen figyelemreméltó vendégszónoklatot tartott. — Negyeden a hitk. tagok által adományozott remek Tórád adtak át rendeltetésének, bensőséges chiniich-ünnepség keretében, melyre számos vidéki vendég is érkezett. Avató beszédet a főt. főrabbi úr tartotta. A banketten szónokoltak: Frey surányi, Strasser vágsellyei, Frey lemesi főrabbi; Laufer hitk. elnök, Reichenthal (Kmsovce), stb.

Szemüvegek

szakszerűen és jutányos árban készíttetnek és javítottak ujonnan megnyitott optikai és ékszerüzletben. Brillánsárúk és más ékszer versenyen felüli árban. Alkalmi vételek, Törött arany és ezüstért legmagasabb árat fizetnek. **Bratislava, Edlhof Kapucinus u. és Vár u. sarok.**

Alex. Weinberger

Schück-féle orth. flüinternátus: Budapest, VII., Kertész utca 32.

Galantán közel az állomáshoz ujonnan, elegánsan berendezett szigoruan

orth. kóser vendéglő

Jó, izletes házikoszt. Utasoknak nagy árendény. **Lakodalmakat legolcsóbban vállalok!**
EHRENWALD LIPÓT. vendéglős, és bornagykereskedő

LUHASCHOWITZ

gyógyfürdőn a szigoruan orth. kóser

SINGER VENDÉGLŐ

megnyitl
Elsőrendű konyha, szolid kiszolgálás, mérsékelt árak.

A Szentföldről

Az Arlosoroff-ítélet

A világsajtó összes lapjai közölték a jeruzsálemi bíróság ítéletét, az Arlosoroff-perben. Most egy éve ugyanis a cionista szervezet szocialista frakciójának egyik vezéré, dr. Arlosoroffot, péntek este, Tel-Avivban lelötte két ember. A nyomozás egy *Rosenblatt* és egy *Stavsky* nevű embert gyanúsított, mivelhogy ezek a szocialisták ellen a legélesebben küzdő revizionista-cionista frakcióhoz tartoznak. A meggyilkolt felesége felismerte Rosenblattban a tettest, Stavskyban pedig a bűntársat. A nyomozás azonban lényegében megnyugtató bizonyítékot nem talált. Rosenblattnak sikerült albit bizonyítani. Stavsky nem tudott ilyen tanukat állítani, amire a törvényszék formalistikusan kényszerülve volt egy lehetetlen ítéletet mondani:

a meggyilkolt felesége által felismert „tettest” alibi-bizonyítékai miatt fömentették, a „bűntársat” azonban halálra ítélték!

Az ítélet rendkívül kínos feltűnést keltett a palesztinai objektív zsidó közvélemény előtt, amely a szocialistákkal ellentétben ártatlannak tartja mind a két vádlottat és az arabok sorában keresi a gyilkost. Egy arab be is ismerte a gyilkosságot, de azután visszavonta, majd megint beismerte, szóval az egész

Uj jesiva

felvesz 10 szorgalmas böchert, **Koszt és kvártér ingyen.** Cim kettőslapon **לשמה לטורה** jeligen megudható a kiadóban.

Thermalbad: Wyhne!

Natürliches eisenhaltiges Thermalbad und klimatischer Gebirgskurort für Frauenkrankheiten, Blutarmut und krankhafte Nervenzustände. Kaltwasser Heilanstalt **Orth. koscheres Restaurant** unter Aufsicht des ehrwürdigen orth. Rabbinates: Zlaté Moravce. Leiter: Josef Wesel Bratislava. Kinder werden unter ständig fachmännischer Aufsicht in Pension (Wohnung, 5 Mahlzeiten, Kurtaxe, Musiktaxe, Bad) für 22 Kc aufgenommen. Für erstklassige Kost, Bedienung und billige Preise wird garantiert. Eröffnung 15/VI. Aufklärung erteilt: Badedirektion Wyhne, ferner: Josef Wesel, Bratislava, Schloss-str. 62.

Modern szépségápolás Végleges villanyos szőrtelenítés, szemölcsirtás, kvarc, **Pollák Sarolta** kozmetikai intézete, Andrassy-ut 32. I. em. „MIRACLE” szőrtelenítő, „MIRACLE” szépségápolószerek. 25 éves működés. **Díjtalan tanácsadás. (Kérjen prospektust.)**

Aba Achiméirt 21 havi fogházra ítélték

Június 1-i számunkban beszámolt jeruzsálemi munkatársunk arról, hogy Achiméir revizionista cionistavezért az Arlosoroff-perben felmentették ugyan, de egy más ügyből kifolyólag visszatartották a fogházban. Ő ugyanis az illegális „Birjonim” szövetségnek a főkölomposa és másik 5 társával együtt állt vádlottként a törvényszék előtt. (A hírhedt „Birjonim” név a talmudban is előfordul a Szentély pusztulásával kapcsolatban. Felkelőket, lázadókat jelent.) Achiméirt, mint vezért 21 havi, másik három vádlottat 3–15 havi fogságra ítélték, egyet felmentettek, a hatodik vádlott: dr. Jewin lapszerkesztő föltt később ítéleznek.

A Pesti Izr. Hitközség közgyűlése

A Pesti Izr. Hitközség képviselőtestülete Stern Samu udvari tanácsos, hitközségi elnök elnöklésével vasárnap tartotta közgyűlését. Stern Samu elnöki előterjesztési során beszámolt a zsidóság nemzetközi helyzetéről, majd szólt a magyarországi zsidóság politikai és gazdasági helyzetéről, különösen az ifjúság elhelyezkedésének kérdéséről. Ismertette az előjáróság intézkedéseit a hitélet megerősítésére, a hitűség megszilárdítására. Köszönettel emlékezett meg Baltazár Dezső református püspöknek a Goldmark-teremben tartott előadásáról és állást foglalt azokkal a legújabb reformmozgalmakkal szemben, amelyekkel újabban kísérleteznek. Bejelentette, hogy a kormányhoz jóváhagyásával a kultuszminiszter kiadta már azt a rendeletet, amely egybehívja a magyar kongresszusi zsidóság új országos gyűlését, mely hivatott a kongresszusi zsidóság új alkotmányát és a felekezeti igazgatás törvényeit megalkotni. Ebben a tényben a hitközség tagjai, felekezetüknek egyenrangúságát érezhetik a többi magyarországi felekezettel és ez csak megerősítheti őket magyarságuk és hazafiságuk rendíthetetlen érzéseiben. Köszönettel adózott végül az egész előjáróságnak és tisztviselőiknek, különösen Eppler Sándor főtitkárnak és dr. Munkácsi Ernő főügyésznek. A felszólalásokra dr. Glückstahl Samu felsőházi tag, elnökhelyettes és Stern Samu elnök válaszoltak.

Harc a sabosz szentségéért

Május végén ismét tárgyalás volt a jeruzsálemi törvényszék előtt.

Mr. Bodilly bíró két vádlott ügyében ítélték, akiket közcsendháborítással vádoltak, mert megtámadtak olyanokat, akik megszegték a szombatot. Védőügyvédük, dr. Gafni, azt fejtette, hogy **az a közcsendháborító, aki a szombatot, a zsidóság egyik legfontosabb intézményét, megsérti,**

nem pedig az, aki a szombatszégést meg akarja akadályozni. Vajjon közcsendháborítás-e, ha egy angol ember nem tűri, hogy London utcáin az angol koronát beszenyezzék? Az angol bíró pénz-biztosíték adására ítélte a vádlottakat azzal az indokolással, hogy a zsidóság között többféle tekintetben (péajsz, szakállviselet), különféle szokások vannak, s így tehát egymással szemben engedékenyeknek kell lenniök. (Hogy ezek a differenciák nem hasonlíthatók a sabosz megörzése s megszegése közötti ellentét, ez iránt a bírónak nem volt érteke.)

Rabbibeiktatás Sátoraljaújhelyen

A sátoraljaújhelyi orth. hitközség bensőséges melegséggel iktatta hivatalába folyó hó 12-én újonnan megválasztott főrabbiát *Klein Bernát* volt csornai rabbit. Csornán, ahol mint dajon 21 évig működött közszerepléssel övezve, az egész hitközség kísérté ki az állomásra és meghatottan vettek búcsút tőle, majd a hitközség és Kohn Farkas főrabbi által delegált kíséret társaságában új székhelyére indult. A főrabbit már Budapesten várta a saújhelyi orth. hitközség kisebb küldöttsége és Miskolctól kezdve majdnem minden állomáson csatlakoztak hozzájuk az újhelyiek kisebb-nagyobb csoportja és a környékbeli hitközségek küldöttségei.

Megérkezve a saújhelyi állomásra, a hitközség képviselőtestülete élén *Blumenfeld József* hitk. elnök üdvözölte Klein főrabbit, szívveljívó és szeretetteljes beszédben. A főrabbi köszönő válaszában örömeinek adott kifejezést, hogy a Mindenható akaratából Sátor-

aljaújhelyen folytathatja szent működését. A Mindenható Pten áldását kéri szeretett hazánkra, a Kormányzó Úr Ófömlétségére, Sátoraljaújhely városára és a hitközségére. A nagyszámú közönség a főrabbi hazafias beszédét lelkes éljenzéssel fogadta.

Ezután a templomban folytatódott az ünnepség. A templom előcsarnokában *Dick Hermann* rabbi fogadta és üdvözölte az új főrabbit, mint munkatársát. Az üdvözlést a főpap meghatottan megköszönte és mélyenszántó székfoglalójában szeretettel viszonzta azt, kiemelve rabbitársának országszerte közzismert nagyságát, tudását és eredményeit. A templomot zsúfolásig megtöltött közönség nagy szeretettel és megértéssel fogadta a főrabbi gyönyörűen felépített székfoglalóját, majd a hitközség tanácsstermében a testvérhitközségek, egyesületek és a környékbeli hitközségek üdvözléseit fogadta. Az ünnepelt bankett fejezte be.

Antiszemita zavargások Lengyelországban

Egész Lengyelországban újra lábrakapott az antiszemita agitáció, amely a legutóbbi hónapok során erősen vesztett intenzitásából és a kormány erélyes rendszabályai következtében jobbára meg is szűnt. Teschenben több zsidó üzletet összeromboltak a huligánok. Wyszniechen és Pyczaczbán súlyos öszszetűzés volt a zsidók és antiszemiták között. Számos zsidó sebesültet a kórházba kellett szállítani. Grodnóban az antiszemita tüntetők bezúrták a „Grodnóer Moment” zsidó napilap szerkesztőségének ablakait és összetörték a Breuer könyvtár berendezését, valamint több zsidó intézmény ablakait. A zsidókat bántalmazták az utcán. Pabianikban a nemzeti demokraták súlyosan bántalmazták a lengyel rabbiszövetség elnökét,

Rabbi Mendel Altet, a „Gerer” rabbi fivérét. A főrabbi betegesen fekszik lakásán. Lodzban a nemzeti demokrata antiszemiták községi választási győzelmüket azzal ünnepelték meg, hogy inzultáltak a zsidó járókelőket. Bialistokban egy zsidó kereskedőt, egy ismeretlen tettes a nyílt utcán lelőtt.

Ezeknek a meg-megújuló zsidóellenes tüntetéseknek ügyében a lengyel rabbiszövetség három tagú bizottsága tisztelgett a lengyel egyház fejénél Kakowski bíbornoknál és oltalmát kérte. A fogadtatásról a lengyel katolikus sajtó furcsa közléseket tett. Szerinte a bíbornok ugyan kijelentette, hogy elítéli a kilengéseket, de arra figyelmeztette a küldöttség tagjait, hogy a zsidóság egy rétege provokálja a keresztény társadal-

Dr. Frenkel B. vallás-tanár **Zsidó Nevelőintézete** VII., Stefánia út 67. Telefon: 96-4-95.
Internátus fiuknak és lányoknak. Egész és félbentlakás. Kertes villában, minden iskolatípus közelében. **Leánytovábbképző.** 14 évesnél idősebbeknek közművelődési és gyakorlati irányú tanfolyamok. **Mátrai gyermek- és diáküdülő.** 800 m. magas klimatikus gyógyhatású helyen, a Nagygalya alján.

Orth. kóser hegyvidéki **liptói** mód. kész. **juhtúró**
Emmenthali trappisták, valamint az összes sajtófélék legolcsóbban. Viszonteladónak postai szétküldés naponta. Telefonszám: 37-9-89.
NISZEL-nél, Budapest, Rombach-utca 16.

BECKERT HUGÓ

parókakészítő specialista

A legújabb modellek
állandóan raktáron.

Budapest, Dob ucca 27
(Skrek-ház) Mérsékelt árak!

mat(?) és rámutatott egyes zsidó lapokra, amelyek a katolikus vallást sértették(?) A rabbiküldöttség egyik tagja erre kijelentette, hogy mindezt a kommunisták csinálják, akik önmagukat kiközösítették a zsidó társadalomból. — A híradás rendkívül kínos hatást váltott ki, egyesek megtámadják a rabbiküldöttséget, és szemére vetik, hogy a kényes ügyben nem járt el kellő óvatossággal, amennyiben nem szerzett biztonságot arról, mit fog a bíbornok mondani. Ezzel szemben a rabbik azt hangoztatják, hogy főcéljukat elérték, amennyiben a lengyel katolikus egyház feje leghatározottabban elítélte a kilengéseket. Most már csak az a fontos, hogy a huligánok észretérjenek a bíbornok elítélő szavainak hatása alatt.

A mádi Jahrzeitra

I.

A mádi gaon Jahrzeitja (Tamúz 17) a jövő szombatára esik. Értesítem az érdeklődőket, hogy R. Sólem Eliezer (Ráczfert) a saboszt nálunk fogja tölteni. Szombat este *szijüm* lesz egész *Saszra*. Tekintettel a várható nagy közönségre, nagyon ajánlatos, hogy a szijüm-lakomán résztvevők előre jelentsék be szándékukat alulírott chevrogabenál. *Flegmann Heimann* (Mád) II.

Duschinsky főrabbi tanítványaihoz

Alulírottak tisztelettel jelentjük, hogy leghitelesebb értesülésünk szerinti Rabbink s Mesterünk a legnagyobb békében, a tőle megszokott Tóraszeregetben s lelkesedésben vezeti jesiváját. Ennek jeléül megengedte, hogy mostani jesivája s volt növendékei között szoros kapcsolat létesüljön. Felkérjük mindazokat, akik Rabbink Tóraforrásából merítették mádi, galántai, chuszi működése alatt, hogy ezt a tömörülést valósítsák meg és *Duschinsky főrabbi növendékei szövetségét* létesítsék. Az alakulást úgy tervezzük, hogy Mesterünk apósának, a *L'vüvé Mordecháj* szerzőjének Jahrzeitja alkalmából, Sívó ószor b'szamüz napján összejövünk *Mádon*. Ismételjük: e lépésünk Rabbink beleegyezéséig hozzájárulását adta.

Rosenberg Jiczchok, Krausz S'müél,
Rose S. É. (S. A. Ujhely)

A budapesti orth. ifjuság ünnepéye

Vasárnap a budapesti „Tiferesz Bachurim” gyönyörűen sikerült *szijüm*- és búcsünnepélyt rendezett a hitközség dísztermében. A szijümet *K'szúbajsz* és *Kidüsün* traktátusok befejezése, a búcsünnepélyt pedig az „Alizasz Tiferesz” segítségével a Szentföldre utazó három lelkes T. B. tag megtisztelése tette aktuálissá.

K'szúbajsz traktátusára a *hadront* főt. *Sussmann* rabbi tartotta; a traktátus végszavaiba kapcsolódva szellemes és lelkes beszédet intézet az ifjúsághoz. Szónok helyesnek tartja az orthodox Palesztina-munkát a megdicsőült *Sonnenfeld* jeruzsálemi főrabbi és a világhírű *Chófész Chájim* z. c. I. szellemében. Ennek dacára óva inti az ifjúságot attól, hogy a más nézetet valló gaonjainkkal és rabbijainkkal szemben tiszteletlenül viselkedjék. Kifejtette, hogy Erecz Jiszróelban a vallásos irányzat a radikális elemek rohamos térhódítása folytán veszélyben van, a *mi* lelkes és odaadó ifjúságunkra vár az a nemes feladat, hogy a helyzetben erejükhez mérten változtassanak. Elvárja az Erecz Jiszróelba készülő ifjaktól, hogy önfeláldozó katonái lesznek a hamisítatlan orthodox gondolatnak.

A nagyhatású beszéd után *Stern Mór* elnök befejezte *Kidüsün*-t, szép halachikus fejtegetés kíséretében.

Klein Márkusz sasz-chevra elnök a szentföldi problémával kapcsolatban óva inti az ifjúságot a 45.000 tagot számláló zsidótlan „*Hisztadrut Haov-*

ÜDÜLŐTELEP
erdőséggel körülvett
Tapolca - gyógyfürdő
(Miskolc mellett — *Magaslati levéő*)
Vérszegény, étvágytalan és gyenge szervezetű gyermekeknek, 6 éves kortól. Szülők több évi bizalmával: gondos felügyelet, német társalgás, orvosi ellenőrzés. *Elsőrendű ellátás a Fried féle* *ישר ארטה* *penzióban*.
Kedvező feltételekről prospektus. Vezető *Reichmann Mór tanító*, *Kecskemét, Lestár-tér 1.*

düm” (munkásszervezet) vallás- és erkölcsromboló munkájától Palesztinában! Sokan féltik a vallásos ifjúság jövőjét Palesztinában, mi is ismerjük a veszélyt, de bízunk fiatalágunk elvűségében.

Dr. Deutsch Adolf igazgató a palesztinai veszélyt abban látja, hogy „efesz ki az *hoom*”: a népi, a nemzeti gondolat elnyomja a vallásos érzést és életet. Reméli, hogy a jesivák légkörében megedzett magyar orthodox zsidó ifjúság: lassan, de biztosan útmutatójává válik a tévelygőknek és a vallási gondolatot diadalra juttatja. Többek között még ezt mondta: Hadd építsék a Szentföldön a kőházakat azok, akik ahhoz értenek; a mi feladatunk legyen a Tóra épületét odakünn megépíteni...

Frank Abraham szorgalmas siür-látogatásra buzdítja a tagokat, majd szívhez szóló szavakban, szerencsekívánságokkal vesz búcsút a Szentföldre

készülőkötől; különösen Katz Lipót működéséről emlékezik meg elismerőleg.

Katz Lipót, Hoffmann József (Makó) és Herskovics hálásan köszönik a jókívánásokat és ígérnek, hogy Palesztinában is mindig a magyar orthodox zsidóság szellemében fognak élni és a *Chaszam Szajfer* s más nagy magyarországi gaonok tradícióit fogják terjeszteni.

A megható ünnepség — melynek fényét Preisz főkantór gyönyörű ének-számaival emelte — éjfélkor tüzes táncsal: a „*v'táher libénü*”... és a „*csür jiszróél kímó*”... akkordjai mellett ért véget.

Kedd este szép számú közönség jelent meg a déli pályaudvaron, ahonnan *jevorechechó* és *cseszchem l'sóajm* szerencsekívánatok felhangzása mellett indult útnak a 3 magyar orth. fiatalember az Ígért földjére...

Zsidók a francia közéletben

Blum, Basch és *Bloch*, ez a három németül hangzó zsidó név a francia lapokban gyakran feltűnik, mert Blum a francia szociáldemokraták elnöke, Basch az emberi jogok ligájának elnöke, Bloch pedig a párisi frontharcosok elnöke. Blum internacionalista, Basch majdnem kommunista, Bloch pedig francia nacionalista.

Azt lehetne ebből következtetni, hogy a különféle pártokban való elhelyezés használ a zsidóságnak. Csakhogy nem így van. Hanem úgy van inkább, amint pár évvel ezelőtt Einstein mondotta, amikor kérdezték, hogy magyarázza meg az ő relatív teóriáját. Azt felelte: Ha elmélete győz, akkor a németek azt fogják róla mondani, hogy a „német” tudós diadalt aratott, a franciák pedig a „zsidót” fogják látni benne; ha elmélete nem válik be, akkor a németek beszélni fognak a „zsidó” tudós fiaskójáról, a franciák pedig a „német” tudós vereségéről. (Természetesen arra

nem gondolt a magasságokban kalandozó tudós, hogy bekövetkezik a hitlerizmus és bár elmélete bevált, a hivatalos Németország mégis csak a zsidót látja benne.) Franciaországban is úgy van, hogy ha az egyik párt gyalázn akarja a másikat, akkor előhozakodik a párt zsidó vezérével. És viszont.

Blum, Basch és Bloch jelzik tehát a zsidóság groteszk helyzetét a nem-zsidó politikai világban.

Gyermekcipők
SZÉKELY JENŐ cégnél IV.,
Petőfi sándor-u. 9

Heiden Jenő optikai és fotó szaküzlete
Budapest, VI., Teréz-körút 8. sz.
Szemüvegek, látcsövek, hőmérők
Dijtalan szemüvegvizsgálat. Használt fényképezőgépek. Amatőr-felvételek szakszerű kidolgozása.
— Szombaton zárva. —

Divatos, izléses **parókák** hullámos hajból
PIECHNIK és **MECHTL-nél**
Hajműterem IV., Váci-utca 18. Mérsékelt árak!

A francia külügyminiszter szenzációs nyilatkozata a „Zsidó Ujság” munkatársának

Gené, június. A Népszövetség 79. ülés-zaka. Mindenütt lázas sürgős-forgás. Nyugtalan arcok jellemzik az ülések komolyságát. A Népszövetség bejárata előtt százával állanak a szebbnél-szebb autók, melyek a delegátusokat hozzák. Már messziről feltűnik a C. D. jelzéssel megkülönböztetett kocsik hosszú sora (Classe Diplomatique), s ezzel szemben az egész világ szintén „C. D.” (Córesz Dalesz) jelzéssel várja néhány államférfiútól sorának eldöntését.

Az első ülés alkalmával sikerült a francia külügyminisztertől igen értékes nyilatkozatot kapnom a Zs. U. számára:

— A legnagyobb rokonszenvet észleltem a zsidók iránt mindenütt, ahol utóbb megfordultam. Sőt, ami a legérdekesebb, Németország anyára ráízett a zsidókkal fűzött rút játékára, hogy merem állítani: a legjobban a németek vannak Németország ellen. A német nép érzi azt a már egészen közelébe fészkelődött veszélyt, melyet a náciizmus saját népének okozott. Egy magasrangú német személyiség mondotta nekem: „Hitlernek fizetett embereln kívül nincsen igazi híve egy sem, csupán a félelem kényszeríti őket arra, hogy ilyeneknek vallják magukat.

— A német zsidók helyzete Németországban kell, hogy megoldást nyerjen. Téves az a gondolat, hogy palesztinai bevándorlással már megvan oldva a helyzet. A zsidóság ezzel csak árt magának, ha nem harcolja ki saját jogait abban az országban, ahol ettől jogtalanul megfosztották. Ma Németország, s később ki tudja melyik ország követné a példát... A zsidóság igyekezzék tehát mindenütt saját jogait kiharcolni, és ebben a harcban bátran számíthat nemcsak Franciaország, hanem az egész emberi társadalom segítségére.

— Bizonyára hallott Kegyelmes uram a „Stürmer” című lap egy külön kiadásáról, melyben vérváddal úszít a zsidóság ellen.

— Legjobb bizonyítéka ez annak, hogy mily gyenge érvekkel operálnak, ha ilyen aljas és valótlan középkori rémségeket kénytelenek a szemétdombról felszedni. Olvastam a „Barna könyvet” a valódi „vérvádat” Hitler ellen, melynek valósága minden oldalról bebizonyosodott. Bizom abban, hogy rövid időn belül a zsidók, s általában az egész világ sorsa jobbrafordul — fejezte be kezzorítás mellett érdekes és értékes nyilatkozatát a francia külügyminiszter.

Berkovits Zecharjő

**Legolcsóbb,
legízletesebb
orth. כשר
házikoszt**

**Wesselényi-utca 18.
(Kazinczy-utca sarok)**

**Weisz
Mendel
éttermében.**

Telefon: 44-2-75

Négyfogásos menü:

Leves, hús, főzelék, tészta P 1.30

Halfélék minden időben, 50-60 fill.

**VII. Wesselényi u. 18
(Kazinczy u. sarok)
Címre ügyelni!**

Két per

A lengyelországi Kattowitzban és Bécsben a múlt héten két olyan per volt, amely ríktóan bevilágít arra az aknamunkára, amelyet a mindenütt megszerzett antiszemitizmus intéz a zsidóság gazdasági élete és szellemi értékei ellen. Kattowitzban egy nemzeti szocialista szerkesztő: Chovanszki, állott a büntető törvényszék előtt. Lapjában állandóan gyalázta a zsidókat, hamis idézeteket hozott a Talmudból, sőt azt merészelt mondani, hogy a Talmudban elő van írva a rituális gyilkosság. Szakértőnek meghívták a krakói egyetem teológiai tanárát Arbutovszkit, a varsói egyetem tanárát, dr. Schorr főrabbit, továbbá a kattowitzi főrabbit.

A tárgyalás folyamán az utóbbi felolvasa Báthory István egykori lengyel király dekrétumát, amely megtiltja a vérvád emelését Lengyelországban,

Schorr professzor pedig bebizonyította az összes idézetek alaptalanságát. Arbutovszki véleménye szerint ugyan a Talmudban bizonyos ellenséges vélemények találhatóak (?), de nyoma sincs annak, amit a vádlott mondott, hiszen minden vérfogyasztás legnagyobb mértékben meg van tiltva. A kattowitzi törvényszék 9 hónapi börtönre ítélte a szerkesztőt.

Bécsben egy másik per vette kezdetét. Egy lelkes keresztény asszony: Harrand Irén, „Gerechtigkeits” címen folyóiratot ad ki, a fajgyűlölet ellen. Egyik legutóbbi számában „Igazságot követelünk” címen a bécsi Stürmer című újság ellen vehemens cikket írt és azt hangoztatja, hogy ez az újság rendkívül közel áll a hitlerista igaztósághoz, a legközönségesebb hazugságokat és rágalmat hangoztatja és amikor már nincsenek érvei, akkor előszedi a fajgyűlölet frázisait, üres szövegeket. Az illető újság beperelte Harrand asszonyt, a tárgyalás a múltkor kezdődött; a védő ügyvéd négyheti határidőt kért, hogy bebizonyítsa, hogy igenis mindaz, amit a Stürmer írt — csupa hazugság és rágalom.

וער עם וייל בעשעלען דאס ווארשויער
וועלטבלאט
דאס יידישע טאגבליט
זאלל זיך ווערען צו דער פערטער טאג
דעם בלאטט אין דער טשעכאסלאוואקייא:
I. Guttman, Bardejov, Mlynská 4.
טריי 20 קע. מאנאטליך. אים פארויס.
(סאקט-טשעקקאנטא טראנ: 9089)

A megtérés sohasem késő

Eibeszelés az 50-es évekből, Lehmann nyomán 25.
— Mi lesz a vége ennek a reménytelen várakozásnak? — gondolta magában az anya. — Wolfsohn sohasem fog leányának Naftóliával való házasságába beleegyezni.

Mialatt az anyai szív a leánya boldogsága fölött érzett örömeinek közepette fia jövőjére gondolt, a Wolfsekk-palotában olyan dolgok mentek végbe, melyek erre a jövőre nem csekély befolyással lehetnek.

Dr. Brillmeyer ügyvéd jelentette be magát Wolfsekkné asszonynál.

— Tisztelt Asszonyom, nagyon komoly és fontos közölni valóm van Önnek. Férje, a keresztény vallás igazságától teljesen áthatva, elhatározta, hogy ezt a meggyőződését — magát az áttérés szent aktusának alávétve — nyilvánosan juttatja kifejezésre és Önt általam fölszólítja, hogy mint jó és engedelmes asszony a példáját kövesse és vele együtt a keresztiséget felvegye.

Augusztára egész lényén éles fájdalom futott végig. Olyan nagyon közönyössé az egykor oly forrón szeretett férj mégsem vált előtte, hogy ilyen elhatározásra egykedvűen hallgasson.

— Doktor úr, szívt, magát kissé összeszedve, közlése tényleg nagyon komoly természetű. És miért ad férjem ilyen komoly és fontos dolgot Ön által tudtomra? Miért nem beszél ő személyesen velem efelől?

— Bocsásson meg, asszonyom, ez még a tulajdonképeni küldetésemnek csak az első része, a bevezetés. Wolfsekk úr jól tudja, hogy Ön sokkal jobban ragaszkodik hitéhez, semhogy ezen kívánságának teljesítésére még gondolna is. Vonakodásáról már előre meg van győződve és ezen meggyőződését előrebecsátva, érhetek csak küldetésem tulajdonképeni céljához. Nos, ha Wolfsekk úr keresztény, Ön pedig zsidó lenne, Önök között boldog házasság el sem képzelhető.

Wolfsekk úr tehát felajánlja a válást.

Államtörvényeink szerint ehhez feltétlen joga van és ezen ügyben a hatóság belevonása kizárólag az ő előnyére válnék. Wolfsekk úr azonban nem szívesen perlekedne Önnek, felkéri tehát, egyezzen önként a válásba és az ügyet kölcsönös megegyezés után, lehetőleg békés uton elintézhemők. Ezért anyagi szempontból a legelőnyösebb feltételeket ajánlja Önnek.

Augusztára csak nehezen tudta erővel előtörni akaró könnyeit visszatartani.

— Doktor úr, előttem személyesen akarok férjemmel beszélni.

— Ez nem lesz könnyű dolog, Nagyságos Asszonyom, Wolfsekk úr határozottan kijelentette, hogy reá nézve fölötté kinos volna, ha személyesen kellene Önnek tárgyalnia. Ha azonban Ön vonakodik ajánlataimat elfogadni, úgy felhatalmazásom van a törvényes lépések azonnali megtételére.

— Ön be fogja látni doktor úr, hogy ilyen komoly természetű ügyben nem képes az ember azonnal határozni. Kérem jöjjön három nap múlva ismét.

Dr. Brillmayer ajánlotta magát és távozott. Ezután Augusztára szabad folyást engedett könnyeinek.

— Ennyire jutottam tehát: válás, kitérés! És ő ezt az embert valaha szerette! Oh, ha személyesen beszélhetne vele, bizonyosan tudna a szívére hatni! Ez azonban az mitől ő legjobban tart, és éppen ezért kerüli a személyes érintkezést.

Hosszabb megfontolás után Augusztára elhatározta, hogy levélben fordul férjéhez. A következőket írta neki:

„Kedves Vilmos! Mindazon szomorúságok között, melyeket nekem huszonkétévi házasságunk alatt okoztál, ez a mostani a legbeszűbb és legfájdalmasabb, mindazonáltal nem a nekem okozott fájdalom és keserűség az, mely kezembe a tollat adja. Nem! Isten a tanum, hogy saját érdekedben írok neked. Vilmos, egykor szerettelek. Többet, sokkal többet áldoztam föl neked, semmint azt felfogni és méltányolni képes vagy. Mégsem akarok magamért beszélni. Vámi akarsz tőlem! Jól van, legyen tehát, bárha ezen gondolat is merő keserűség nekem. Mindezt meg az reméltem, hogy tévedéseidet belátva, visszatérsz hozzám. Hogy visszajön az a belső egyetértés, mely közöttünk létezett és amelynek visszatértét én naponként vártam és amelyért örökké Istenhez fohászkodtam. Mindhiába. És most te ezt a gyenge köteleket is — mely bennünket egymáshoz fűz — széjjel akarod tépni. Ezt is elvárom. Te azonban ki akarsz térni, állítólag, mert a keresztény vallás igazságai felől meg vagy győződve. Vilmos, nem szégyeled, hogy ilyesmit akarsz elhárítani velem? Hát nem tudom én, hogy általában a vallások — és különösen a keresztény vallás — felől, hogyan vélekedel? Oh, én azt nagyon jól tudom. At akarsz térni, — az csak ürügy az elváláshoz, hogy újabb házasságot köthess! Vilmos, ha ez így van, beleegyezem a válásba, előrebecsátva, ha megígéred, hogy Istenedről el nem pártolsz. Mégis jól tudom, hogy ebbe nem egyezel bele, mert hiszen kitűzött célod, hogy tőlem szabadulj és hogy azzal a fiatal, szép grófnővel — ki téged oly ügyesen behálózott — mihamarabb egybekelhesse. És ez, kizárólag ez, az oka annak, hogy írok neked. En téged, elvakult és balga embert, figyelmeztetni akarok, hogy ügyes és kokett asszony hálójába kerülél, ki nem téged, hanem nagy vagyonodat akarja megszerezni. Nyisd fel szeméidet és tekintsd körül, hiszen máskülönben okos, nyugodtan megfontoló és minden körülménnyel számoló ember vagy. Mi egyéb bírhatna rá egy fiatal, szép, szellemes és oly sokaktól körülrajongott hölgyet, hogy téged, egy már többé nem fiatal embert, egy kereskedőt, egy zsidót, mert zsidó maradás kitérésed után is a keresztények szemében örök! a szép és fiatal nemeseknél, kik kezéért versengenek, elősőbbégekben részesítsen, — mint nagy vagyonod? Éppen ezért ne hagyd magad balsorsodtól félrevezettetni! Ami sok rosszat eddig elvetettél, azoknak gyümölcsét fogod majd aratni e házasság által. Kérlek, Vilmos, fogadd meg a jó tanácsot és ne rohanj vakon vesztédbel! Én egykor hallottam, hogy minden zsidónak szíve legmélyén az egy élő Istennek a gondolata szunnyad és csak a vak szenvedély az, mely ezt a gondolatot elnyomni igyekszik, midőn az ember vétezik. Vilmos, még férjem vagy, engedd nekem, hogy Istenünk szeretetének szívedben szunnyadó e szikráját, saját előnyödre és boldogságodra lángra lobbanthassam. Téged a bűn: fölötté vonzó alakban csábít. Esdve kérlek, ne kövess! Mindazon vétkek után is, melyeket velem szemben elkövetél, kész vagyok éretted szívem vérét ontani! Nos, jó, engem tartsd el, ne rohanj azonban vakon vesztédbel!

Mélyen elszomorodott hitvesed: AUGUSZTÁ

Midőn Wolfsohn a levelet elolvasta, elhatározásában ingadozni kezdett. A leplezetlen igazság mély benyomást gyakorolt reá.

Sétaútra indult a szabadba, hogy a dolgot jól megfontolhassa.

Ekkor éppen Aurórával és anyjával találkozott. A fiatal grófnő, ki Flamentin báró által a dr. Brillmayer bevezető lépéseiről értesült, Wolfsohn köszöntését sokatmondó mosollyal fogadta. Erre minden aggodalma eltűnt. Hazament és Augusztára levelet apró darabokra tépte. (Folyt.)

A kegyelettevők...

— Elbeszélés régi jó időkben —

...Történt egykor valahol, Szomorú-újfaluban, hogy az ottani jámbor kocsmáros átköltözött ezen árnyékvilágból az öröklét hónapja. Felesége kétségbeesésében értesítette sógorát, a városban lakó Reb Nóchemot, aki a szomorú hír vétele után felkereste a Rebbet és három fiatal, de jeles böcheret kért tőle, hogy a gyászhat alatt Szomorúújfaluban a minjont kiegészítsék és tanuljanak misnájest a megboldogult lelkiüdvéért.

A Rebbe ezen fontos feladat teljesítését az idealista Jékele, az öntudatos Slajme és a ravasz, törpe Ben-naneszra, akit egyébként Charifnak (élesesű) hívták, bizta.

Hosszas alkudozás után Reb Nóchem abban állapodott meg a nála megjelent böcherokkal, hogy 5—5 pengőt fog nekik személyenként fizetni a gyászhat után, ha kötelességüket híven és becsületesen el fogják végezni.

Még aznap (vasárnap volt) délután a böcherok útrakeltek Szomorúújfaluba. Szótlannul, gondolataikba merülve baktattak a tikkasztó júliusi hőségben a poros országúton. Majd az egyik ifjú, a legkisebb megtöri a csendet és kérdőleg szól barátaihoz:

— Az a kérdés, hogy közöljük-e az özvegyvel, Reb Nóchemmal kötött megállapodásunkat?

— Hazudni nem fogunk — sietett megjegyezni Jékele.

— Ez azonban még nem jelenti azt, hogy az igazat meg kell mondani — okoskodott Slajme.

— Szóval hallgatni fogunk — fedezte fel az arany középutat Charif.

A nap mélyen a föld felé kanyarodott már, mire a falú határába értek. A sárkertenben még foglalatokodott a temetőközönség. Betértek hát ők is a temetőbe, hogy megadják annak a végső tiszteletet kinek lelke üdvéért tanulni jöttek. Nem volt már sok dolguk, mert bezárult a sír a koporsó felett, mire odaértek. Márcsak egynéhány rög jutott nekik elhelyezésre.

A temetés után elmentek a gyászházba, ahol a helyzetnek megfelelőleg szomorú fogadtatásban részesültek. A zokogó özvegy körül vigasztaló rokonok és szomszédasszonyok, de az özvegy vonakodott vigasztalódni, még friss volt nagyon a seb, amit a súlyos veszteség

szívén oly korán ütött, s megjelenésük újabb kitérésre ösztökélte a kissé nyurgott fájdalmat.

Óket Mindel, a nevelt leány fogadta, aki székeket adott nekik, hogy üljenek le és miután a vigasztalók lassanként elszéledtek, megterített és feltálalta az izletes vacsorát. I'ten áldja meg ennek a kisleánynak a jóérzékét — gondolták, amikor hozzáláttak az evéshez, mert nagyon éhesek voltak. Ettek is jó étvágygal, különösen a friss, illatos vajaskevénynek volt nagy keletje.

— Jé, milyen éhesek — jegyezte meg Mindel ártatlan csodálkozással.

— Hát csak egyenek, szívesen adjuk — biztatta a falatozó böcherokat az özvegy.

Küldetésükre vonatkozólag csak annyit mondtak az özvegy érdeklődésére, hogy Reb Nóchem megbízásából jöttek.

Az ablaktáblákon játszadózott az alkony rőt fénye a lélek-mécses pislákoló halvány fényével és behallatszott a szobába a legelőrlől hazaszabadult nyájak kolompja, amint türelmetlenül baktató gazdája nyakán ide-oda dobálta, vajamint a kutyáknak a nyáját kísérő ugatása. Lassacskán leereszkedett az esthómály. A szomszédbeli zsidók eljöttek az estéli imát elvégezni. Ima után a böcherok elővették a misnájest és felhangzott a talmudtanulók jellegzetes melodiján: Zugt die Misne... az özvegy halk zokogásától kísérve.

Reggel korán keltek. A falusi ember a hajnalesillaggal kél. Jaj, de nehéz volt fekvőhelyükről megválni.

— Azt hiszem, ideragadtam — tréfálkozott Ben-nanesz.

De hiába, a kötelesség szólította őket és teljesíteni akarták a magukra vállalt feladatot. Mire elkészültek, már várt a csonka minjon. Ima után ismét előkerült a misnájest s ők tanultak egész a reggelig. Ezután kimentek az udvarra és a kertbe levegőzni. Teli tüdővel szívták az üde, tiszta falusi levegőt, amelyet a körülöttük fújdogáló szellő által idesorolt kellemes szénállat hatott át. Mellkasuk kidomborodott és kibontakozott bennük az életerő, fiatal vériük pezsegni kezdett és megdűzzadt erek megfeszültek a ki nyújtott karokon, amelyeket azért nyújtottak ki, hogy boldogságukban magukhoz öleljék a Mindenséget.

— Gyeriünk futballozni — ajánlotta Charif — az embernek szüksége van egy

kis szórakozásra is.

Előkerültek hát a zsebkendők és azokat szalmával megtömve, elkészült a rögtönzött futball labda. Akárcsak hivatásos sportolók rugták a gólokot egyik kapuból a másikba. Ben-nanesz volt a legfőbb csatár, csak úgy gurult törpe alakja a földön a megtermett két küzdőfél között. Nem sokáig tartott azonban a jókedv, mert csakhamar megszólalt Mindel süvítő érehangja: Böcherok a néni már várja magukat...

Volt aztán nagy ijedelem. Ugy, ahogy voltak, felhevülve és kimelegedve futottak be a szobába és letörölve verejtékező homlokukat — alaposan megoldogtak — leültek a misnájest mellé. A szoba fülledt levegője átváltoztatta őket újból tudósoknak és felzengett ajkukon újból csengő hangon a régi, de mégis örökifjú dallam: Zugt die Misne... A sápadt arcokat megfűli az áhítat; a villogó szemekben szellem sziporkázik és az örökmécs fényében sugárzó homlokot barázdával vonja be a lélek ekéje: az elmélyedés. Mert ők, a tudós gyermekek tanulnak most, misnájest tanulnak.

És annak, aki szomorú magányában hallgatja őket, az özvegy hús szívét boldog érzés hatja át: van, aki ápolja a megboldogult lelkét.

Igy ment ez napról napra, míg megérkezett péntek hajnala. Azt hiszem, fiuk — szólalt meg Ben-nanesz, amikor szemeit kinyitotta — hogy mi is élhetünk ama híres költő szavaival hogy is hívták, Jékele?

— Talán Schiller...

— Igen, igen, őt gondolom. Tehát mi is mondhatjuk: vége a szomorúújfalusi szép napoknak.

A többiek ebben még kételkedtek, de rövidesen alkalmuk volt erről meggyőződni. A reggelinél ugyanis otterpeszkedett mind egyik kávét és mellette egy barnára kisütött kerek kenyér és mindenik csésze alján a tányérkán három pengő ékeskedett az özvegy jóvoltából, miután ő ezeket a böcherok megjutalmazására szánta. Keserű volt az íze most a kávénak, megkeserítette az a tudat, hogy ez az utolsó kávé, amit e házban élveznek.

S hogy ne kellessen a kenyeret cipelniök, az udvaron várt rájuk az egyfogatú, amely beszállítja őket a városba. Persze jönni gyalog is eljöttek ide, de vissza aligha mentek volna gyalogszerrel.

Mátrafüreden Klein Sámuel orth. kóser penziója a fenyeserdőben megnyílt

Teljesen pormentes. Külön gyermekpenzió. Napi penzió 6 pengőtől. Prospektus díjtalan

Az özvegy sírva bucsúzott kedvenc böcherjaitól, még Mindel is könnyezett. A böcherok azonban nem sokáig tűnődtek, mert komoly megbeszélésük volt. Ugyanis el kellett határozni, hogy miután a hallgatás valóban bölcs módszernek bizonyult, továbbra is kitanának a hallgatás mellett és nem említik Reb Nóchemnak az özvegy adományát.

— Aki A-t hallgat, az hallgasson B-t is — szellemeskedett Slajme.

Vasárnap felkeresték Reb Nóchemot, hogy felvegyék tőle járandóságait. Reb Nóchem szívélyesen fogadta őket:

— Hallottam, — mondta — hogy tisztességesen viselkedtetek.

Elővette hosszú zsákérszényét és kikotort abból három darab ötpengőst és mindegyiküknek odaadott egyet.

Néhány nap múlva Jékele, Slajme és Charif a „Hausbocher“ útján meg lettek idézve a Rebbehez. A böcherokat kínosan érintette az idézés.

— Hát van folytatása a dolognak — állapította meg mélabúsan, Slajme.

— Sohse búsulj, pajtás — vigasztalta őt meg Ben-nanesz — majd csak kivágjuk magunkat valahogy.

Mikor beléptek a Rebbehez, már ott ült a Rebbe szobájában Reb Nóchem és az özvegy. Kissé elszégyelték magukat és alázatosan megálltak az ajtóban.

— Nohát gyertek feljebb — szólította meg őket a Rebbe, miután fogadta köszönésüket,

— Adja hát elő panaszát Reb Nóchem — folytatta a Rebbe.

A megszólitott eleget tett a felhívásnak és terjedelmesen, a dolgot kiszínevezve adta elő sérelmeiket.

A böcherok védelmét pedig Ben-nanesz terjesztette elő meglehetősen csaváros észjárással és csalafintasággal:

— Mindenekelőtt engedelmet kérek, hogy a megboldogultnak ezúton is mindnyájunk hálás köszönetét fejezzem ki, hogy lehetővé tette nekünk egy nagyon fontos és nálunk a legtrikábbban előforduló „micvoh“ teljesítését: kifizettük adósságainkat...

— Hüm — jegyezte meg a Rebbe kissé rosszalólag, azonban szája szegletében jószágos mosoly húzódott meg.

— Bocsánatot kérek továbbá — folytatta Ben-nanesz — ha a relativitás elméletére hivatkozom, mert ugyanis túlvilági kapcsolatokról lévén szó, gyakor-

lati eszközökkel a kérdést, jobban mondva eljárásunkat érthetővé tenni nehezségbe ütköznek. Szerintem halottért misnájest tanulni annyit jelent mint relatív módon csere-ügyletet lebonyolítani, mely csere-ügylet akár jótékonyági, akár üzleti alapon, rekompensáció útján jön létre. És pedig: a hagyományok értelmében a misnájesttanulásként az a jelentősége, hogy elősegíti a halott lelke üdvösségét, megnyitja előtte a mennyországban angyalokkal Szeráfokkal örözt kapuját és megszerzi a lélek számára az örökfenyességet. Ez pedig olyképpen történik, hogy a misnájesttanuló átengedi az ezen tanúlással szerzett összes érdemeit a halottnak, mintha maga a halott végezte volna ezt a tanulást. Ennélfogva az élő tanuló: szellemi értéket juttat a halottnak, olyan szellemi értéket, amely lehetővé teszi neki a túlvilági lét, az öröklét megszerzését. Ezzel szemben, mit kap az élő ellenértékül a halottól? Természetes ugyebár, hogy anyagi értéket, amelyet az élő ember földi léte biztosítására fordíthat bizonyos ideig, mert sajnos, csupán szellemi ellenértékből az élő ember fenmaradása nem valószínű... Ennélfogva a földi javaknak az a része, amely a misnájesttanulónak jut, voltaképpen nem egyéb, mint jogos ellenszolgáltatása annak, amit a halott kapott. Ezen ellenszolgáltatás mérvére nézve pedig az a véleményem, hogy az élő tanuló megilleti a halott javainak azon részét, amelyet a földi létének olyan időtartama alatt, mint ameddig amaz tanult, megszerzett. Most már aztán megérkezünk a mi ügyünkhöz is. Köztudomású dolog, hogy a megboldogult, kinek lelkiüdvéért mi misnájest tanultunk rövid egy héttig jóval többet kerestek vagyona után ily idő alatt, mint aminő összeget mi összevissza kaptunk, úgy hogy még nekünk volna követelésünk...

— Ejha — riadt fel Reb Nóchem, — csaknem.

— Igenis volna követelésünk — foly-

lati eszközökkel a kérdést, jobban mondva eljárásunkat érthetővé tenni nehezségbe ütköznek. Szerintem halottért misnájest tanulni annyit jelent mint relatív módon csere-ügyletet lebonyolítani, mely csere-ügylet akár jótékonyági, akár üzleti alapon, rekompensáció útján jön létre. És pedig: a hagyományok értelmében a misnájesttanulásként az a jelentősége, hogy elősegíti a halott lelke üdvösségét, megnyitja előtte a mennyországban angyalokkal Szeráfokkal örözt kapuját és megszerzi a lélek számára az örökfenyességet. Ez pedig olyképpen történik, hogy a misnájesttanuló átengedi az ezen tanúlással szerzett összes érdemeit a halottnak, mintha maga a halott végezte volna ezt a tanulást. Ennélfogva az élő tanuló: szellemi értéket juttat a halottnak, olyan szellemi értéket, amely lehetővé teszi neki a túlvilági lét, az öröklét megszerzését. Ezzel szemben, mit kap az élő ellenértékül a halottól? Természetes ugyebár, hogy anyagi értéket, amelyet az élő ember földi léte biztosítására fordíthat bizonyos ideig, mert sajnos, csupán szellemi ellenértékből az élő ember fenmaradása nem valószínű... Ennélfogva a földi javaknak az a része, amely a misnájesttanulónak jut, voltaképpen nem egyéb, mint jogos ellenszolgáltatása annak, amit a halott kapott. Ezen ellenszolgáltatás mérvére nézve pedig az a véleményem, hogy az élő tanuló megilleti a halott javainak azon részét, amelyet a földi létének olyan időtartama alatt, mint ameddig amaz tanult, megszerzett. Most már aztán megérkezünk a mi ügyünkhöz is. Köztudomású dolog, hogy a megboldogult, kinek lelkiüdvéért mi misnájest tanultunk rövid egy héttig jóval többet kerestek vagyona után ily idő alatt, mint aminő összeget mi összevissza kaptunk, úgy hogy még nekünk volna követelésünk...

— Ejha — riadt fel Reb Nóchem, — csaknem.

— Igenis volna követelésünk — foly-

lati eszközökkel a kérdést, jobban mondva eljárásunkat érthetővé tenni nehezségbe ütköznek. Szerintem halottért misnájest tanulni annyit jelent mint relatív módon csere-ügyletet lebonyolítani, mely csere-ügylet akár jótékonyági, akár üzleti alapon, rekompensáció útján jön létre. És pedig: a hagyományok értelmében a misnájesttanulásként az a jelentősége, hogy elősegíti a halott lelke üdvösségét, megnyitja előtte a mennyországban angyalokkal Szeráfokkal örözt kapuját és megszerzi a lélek számára az örökfenyességet. Ez pedig olyképpen történik, hogy a misnájesttanuló átengedi az ezen tanúlással szerzett összes érdemeit a halottnak, mintha maga a halott végezte volna ezt a tanulást. Ennélfogva az élő tanuló: szellemi értéket juttat a halottnak, olyan szellemi értéket, amely lehetővé teszi neki a túlvilági lét, az öröklét megszerzését. Ezzel szemben, mit kap az élő ellenértékül a halottól? Természetes ugyebár, hogy anyagi értéket, amelyet az élő ember földi léte biztosítására fordíthat bizonyos ideig, mert sajnos, csupán szellemi ellenértékből az élő ember fenmaradása nem valószínű... Ennélfogva a földi javaknak az a része, amely a misnájesttanulónak jut, voltaképpen nem egyéb, mint jogos ellenszolgáltatása annak, amit a halott kapott. Ezen ellenszolgáltatás mérvére nézve pedig az a véleményem, hogy az élő tanuló megilleti a halott javainak azon részét, amelyet a földi létének olyan időtartama alatt, mint ameddig amaz tanult, megszerzett. Most már aztán megérkezünk a mi ügyünkhöz is. Köztudomású dolog, hogy a megboldogult, kinek lelkiüdvéért mi misnájest tanultunk rövid egy héttig jóval többet kerestek vagyona után ily idő alatt, mint aminő összeget mi összevissza kaptunk, úgy hogy még nekünk volna követelésünk...

— Ejha — riadt fel Reb Nóchem, — csaknem.

— Igenis volna követelésünk — foly-

lati eszközökkel a kérdést, jobban mondva eljárásunkat érthetővé tenni nehezségbe ütköznek. Szerintem halottért misnájest tanulni annyit jelent mint relatív módon csere-ügyletet lebonyolítani, mely csere-ügylet akár jótékonyági, akár üzleti alapon, rekompensáció útján jön létre. És pedig: a hagyományok értelmében a misnájesttanulásként az a jelentősége, hogy elősegíti a halott lelke üdvösségét, megnyitja előtte a mennyországban angyalokkal Szeráfokkal örözt kapuját és megszerzi a lélek számára az örökfenyességet. Ez pedig olyképpen történik, hogy a misnájesttanuló átengedi az ezen tanúlással szerzett összes érdemeit a halottnak, mintha maga a halott végezte volna ezt a tanulást. Ennélfogva az élő tanuló: szellemi értéket juttat a halottnak, olyan szellemi értéket, amely lehetővé teszi neki a túlvilági lét, az öröklét megszerzését. Ezzel szemben, mit kap az élő ellenértékül a halottól? Természetes ugyebár, hogy anyagi értéket, amelyet az élő ember földi léte biztosítására fordíthat bizonyos ideig, mert sajnos, csupán szellemi ellenértékből az élő ember fenmaradása nem valószínű... Ennélfogva a földi javaknak az a része, amely a misnájesttanulónak jut, voltaképpen nem egyéb, mint jogos ellenszolgáltatása annak, amit a halott kapott. Ezen ellenszolgáltatás mérvére nézve pedig az a véleményem, hogy az élő tanuló megilleti a halott javainak azon részét, amelyet a földi létének olyan időtartama alatt, mint ameddig amaz tanult, megszerzett. Most már aztán megérkezünk a mi ügyünkhöz is. Köztudomású dolog, hogy a megboldogult, kinek lelkiüdvéért mi misnájest tanultunk rövid egy héttig jóval többet kerestek vagyona után ily idő alatt, mint aminő összeget mi összevissza kaptunk, úgy hogy még nekünk volna követelésünk...

— Ejha — riadt fel Reb Nóchem, — csaknem.

— Igenis volna követelésünk — foly-

lati eszközökkel a kérdést, jobban mondva eljárásunkat érthetővé tenni nehezségbe ütköznek. Szerintem halottért misnájest tanulni annyit jelent mint relatív módon csere-ügyletet lebonyolítani, mely csere-ügylet akár jótékonyági, akár üzleti alapon, rekompensáció útján jön létre. És pedig: a hagyományok értelmében a misnájesttanulásként az a jelentősége, hogy elősegíti a halott lelke üdvösségét, megnyitja előtte a mennyországban angyalokkal Szeráfokkal örözt kapuját és megszerzi a lélek számára az örökfenyességet. Ez pedig olyképpen történik, hogy a misnájesttanuló átengedi az ezen tanúlással szerzett összes érdemeit a halottnak, mintha maga a halott végezte volna ezt a tanulást. Ennélfogva az élő tanuló: szellemi értéket juttat a halottnak, olyan szellemi értéket, amely lehetővé teszi neki a túlvilági lét, az öröklét megszerzését. Ezzel szemben, mit kap az élő ellenértékül a halottól? Természetes ugyebár, hogy anyagi értéket, amelyet az élő ember földi léte biztosítására fordíthat bizonyos ideig, mert sajnos, csupán szellemi ellenértékből az élő ember fenmaradása nem valószínű... Ennélfogva a földi javaknak az a része, amely a misnájesttanulónak jut, voltaképpen nem egyéb, mint jogos ellenszolgáltatása annak, amit a halott kapott. Ezen ellenszolgáltatás mérvére nézve pedig az a véleményem, hogy az élő tanuló megilleti a halott javainak azon részét, amelyet a földi létének olyan időtartama alatt, mint ameddig amaz tanult, megszerzett. Most már aztán megérkezünk a mi ügyünkhöz is. Köztudomású dolog, hogy a megboldogult, kinek lelkiüdvéért mi misnájest tanultunk rövid egy héttig jóval többet kerestek vagyona után ily idő alatt, mint aminő összeget mi összevissza kaptunk, úgy hogy még nekünk volna követelésünk...

tatta Ben-nanesz, — csak hogy mi tekintettel vagyunk az özvegyre is, mert tudjuk, hogy a férj keresetének egy része a hitvest is megilleti. Az általam kifejtettek szerint tehát a misnájesttanuló díjazása a csere-ügyletnek nagyon fontos és egyenértékű része, kétségtelen, hogy amennyiben ezen feltétel nem lett annak a félnek, akit ez megillet — a megelégedésére teljesítve, az egész ügylet létre nem jöttnek tekinthető és akkor a halott lelke céltalanul kóvályoghat a menyország körül és búsan tekinthet hozzátartozóira, akik az ő nyugalmával mísem törődve csak saját dolguk után futnak, ez tehát az ő munkájának és küzdésének jutalma — gondolhatja szomorúan...

— Jó, jó, szólalt meg Reb Nóchem — nagyon szép ez a fejtegetés, de mi történt volna, ha sógorom véletlenül nem téved, mert hiszen az csak világos hogy az ő tévedése folytán jutottatok kétszeres díjazáshoz.

— Lássá Reb Nóchem — szólalt meg a jólelkű Rebbe — ez az, ezt a tévedést én jó jelnek látom. Ez „oda fenn“ intéztetett ügy, mert a böcherok tanulása kegyesen és maradéktalanul fogadtatott, s hogy a böcherok tanulásukért teljes értéket kapjanak. Mindazonáltal, ha azonban azt hiszik, hogy ez a teljes érték túl van becsülve, hát én...

— Bocsánat Rebbe — szólalt meg most az özvegy — én nem akarom megbolygatni boldogult uram nyugalmát — nyugodjon békében, a pénzt szívből a böcheroknak ajándékoztam és nincs is reájuk semmi panaszom, mert hát meg kell nekik adni: szépen tanultak.

Ezután így hozta meg ítéletét a Rebbe:

— Fiaim, a pénz fejében fogadjátok meg, hogy a slajsim (gyász 30 napja) alatt is fogtok a megboldogult lelkiüdvéért misnájest tanulni. Most pedig köszönjétek meg a nemes asszony jószívűségét és elmehettek...

Weisz Herman (S. A. Ujhely.)

WEISZ MÓR

orth. kóser keksz, kétszersült és süteménygyára Budapest, VII. Dob-utca 22. --- Telefon: 4-23-65.

Orth. כשר kakaó és csokoládé a legfinomabb kivitelben

Keksz, levestészta és ostyaárak. Diabetikusok részére „levegő“ kenyér. Elsőrendű dessert és különlegességek.

HIREK NAPTÁR

Sabosz Chükasz, Tamúz 10. V. Perek
Gyertyagyújtás (Bpest): 7.35
שבת קטנה kimenetele: " 8.35
— סוף זמן קריאת שמע (Bpest): 6.45 —

— **A bpesti orth. hitk. iskolában** a hittan- és évszázó vizsgálatok jún. 17.—22-ig folytak le, a szülők és az érdeklődő vendégek nagyszámú részvétele mellett. Sussmann és Steif rabbik, továbbá Klein Márkus isk. elnökön kívül a következő iskola-, ill. Talmudtóra bizottsági tagok elnökölték a vizsgálatokon: Adler Jakab, dr. Deutsch Emil, öbudaí Freudiger Fülöp, Friedmann József, Frank József, Groszberg Jenő, Kövesi Ignác, Mayer Miksa, dr. Rakonitz Dezső, Rosenbaum Gyula, Schönberger Fülöp, dr. Stern Simon, Stern Leó, Tauber Simon, dr. Zsoldos Zsigmond, Sussmann Dezső. A bizottsági elnökök hálás köszönetet mondtak az iskolaszék nevében dr. Deutsch Adolf igazgatónak és a lelkes oktató gárdának. A vizgákról mindenki azzal a benyomással távozott, hogy az iskola minden tekintetben hivatásának és feladatának magaslatán áll.

— **Mi történt Váradon?** A nagyváradi orth. hitközség, sajnálatos események színhelyévé lett. A Mittelmann Jakab vezetése alatt volt előbbi — legutóbb kibukott — vezetőség egy 18 pontból álló panasszal fordult a jelenlegi vezetőség ellen a minisztériumhoz, melytől a jelenlegi vezetőség felüggesztését és az ügyek vitelére egy ideiglenes bizottság kinevezését kéri. A minisztérium a vizsgálatot megindította.

— **Egy külföldi lap üzenete:** „Őn a takarékoságát a zsidó újság lerendelésével kezdi. Habár napi egy cigarettával kevesebb sem kell hozzá, hogy az előfizetést fedezze. De Önnek az egy cigarettát is fontosabbnak tűnik, mint az az orgánium, mely Önnek erkölcsi fegyvert ad az önvédelemhez és felemelkedést a létküzdésben. Őn azt hiszi, hogy zsidó kötelességét teljesítette akkor is, ha a zsidó újságot az egyet helyiségében olvassa. Az Őn egylete viszont azon a nézeten van, hogy igényt tarthat „tiszteltepéldányra“, ámbár éppen a zsidó egyleteknek volna kötelességük és lehetőségük, hogy az előfizetési díjat megfizessék. Örvendetes, hogy oly szépen

és hízegően nyilatkozik lapunkról, de elismerésből, dicséretekből nem lehet lapot fenntartani, nyomdát és papírszámlát fedezni. Igyekeznünk az elismerést továbbra is kiérdemelni, Őnt pedig kérjük, igyekezzék zsidó munkánkat saját előfizetésének beküldésével és új hívek szerzésével támogatni és elősegíteni.“ — A külföldi lap üzenete nemcsak a külföldnek szól!

— **Az orth. leánynevelés problémája,** melyről a Zs. U.-ban már számtalan cikk látott napvilágot, egy lépéssel előbbre jutott. A bpesti orth. polg. leányiskola szülői értekezletén, a szülők kívánsága érlelte meg azon elhatározást, hogy egy orth. varró-keres. és iparművészeti tanfolyam létesüljön. A tanfolyam, megfélelő számú jelentkezés esetén, elsőrangú tanerők vezetésével, szeptemberben nyílik meg. Ezen intézmény révén a leányok 14—16 éves korukban midőn a legjobban vannak vallásos céltudatos vezetésre és irányításra utalva továbbá is orth. felügyelet alatt maradnak. A tanfolyam megnyitása ügyében szülői értekezlet lesz f. hó 24-én d. e. 11 órakor az iskola fizikatermében, (Dob u. 35.) ahol az érdeklődők részletes tájékozódást nyerhetnek.

— **„Zsidó“ cserkészek.** Hogy a cserkészeti felszaporított jelszavával szemben az okos zsidó szülőknek milyen óvatosságnak kell lenni, erre bizonyíték az „amit a német zsidó frontarcok szövetsége cserkészcsoporthoz olvassunk. Hetven fiatal kirándult táborozásra. A táborozás május 19—21-ig, szombattól hétfőig tartott, (azaz: Soviájisz két napján és az előtte való szombaton). Péntek este nagy táborfűz volt, Soviájisz este virrasztottak, amennyiben kozák és cigány dalokat énekeltek és felolvasást tartottak egy háborus naplóból, Soviájisz második napján pedig felszedték a sátorfájukat és 27 kilométert gyalogoltak. — Ez igen tanulságos példája annak, hogy a külvilág jelszavainak szolgáló utánzása a könnyűfajúlszerű zsidóságban hová fajul. A német zsidó lapok, az orthodoxokat kivéve, egyáltalában nincsenek megbotránkozva ilyen táborozások fölött, — még a mai időkben sem.

— **Pápáról jelentik:** Súlyos veszteség érte a patricius Bernfeld és Löwenstein családokat. Löwenstein Jakabné, szül. Bernfeld Mira elhunytával. A pápai szegények jószágos támogatójukat siratják a megboldogult úriasszonyban. Az előkelő

családon kívül Steiner Vilmos, Korein Dezső és Sternfeld Mihály (Wien) sógornőjüket gyászolják az elhunytban. Emlékét az egész pápai társadalom tisztelettel és kegyelettel fogja megőrizni.

— **A szerencsi főrabbi ünneplése.** Pollák Emánuel szerencsi főrabbi most töltötte be működésének 20-ik évét, mely alkalomból hitközsége a múlt szombaton meleg ünneplésben részesítette. A hitk. előjáróság Engel Mór elnökkel az élén testületileg tisztelgett a jubiláns lakásán és fejezte ki a főrabbinak a hitközség szerencsekívánatait, szeretetét és ragaszkodását. Pollák főrabbi meghatottan köszönte meg az ovációt, majd a küldött-séggel együtt elment a zsúfoltság megtelt zsinagógába, ahol gyönyörű drósbán adott hálát a Mindenhatóknak, hogy hitközsége jóvoltából gondtalanul szentelheti magát a Tanban való zavartalan bűvárkodásnak. A rabbikerület deputációja élén Altmann Mihály (Ond) köszöntötte a népszerű lelkipásztort, akinek **Chélek Lévi** című pompás rezonanzműve éppen a napokban hagyja el a sajtót.

— **Orthodox-ellenes statusquo rabbi.** A marosvásárhelyi statusquo hitközség főrabbija **Dr. Lövy Ferenc** működésének 40 éves jubileumát ülte. Ebből az alkalomból egy erdélyi lap megállapítja róla, hogy az orthodoxiának elvi és elkeseredett ellensége és erre vonatkozólag több, szinte hihetetlen példát hoz fel. A mi viszonyaink dicséretére legyen mondva, hogy nálunk Magyarországon nem ismerünk orthodox-ellenes statusquo vagy neolog rabbit.

MÁTRAFÜREDEN orth. kóser penzió, izletes házikoszt. Prospektus a tulajdonosnál: **Mandl Erzsébet, Gyöngyös, Vachott Sándor utca 16.** Referenciák: **Steif Jonathán** rabbinál, Budapest.

Luhachovitz gyógyfürdő

Az ismert **Gross-féle** orth.-kóser vendéglő megnyílt **Elsőrangú** konyha, pontos kiszolgálás, olcsó árak.

Gross Hermann
Luhacovice (C. S. R.)

KORYTNICA

gyógyfürdő a Tátrában
A kis Karlsbad

Értesitem a t. e. közönséget, hogy orth. כשר vendéglőmet, melyben pozsonyi חש"ת használok, megnyitottam.

Olcsó árak Jó kiszolgálás.

LÖVINGER GYULÁNÉ Somorjáról
Korytnica fürdő (Rózsahegy mellett)

— **Orth. iskolába küldjük gyermekeinket!** A budapesti orth. hitk. iskolában a jövő tanévre szóló beiratások jún. 25-én és 26-án, hétfőn és kedden 8—1-ig tartanak meg. (Dob u. 35. Tel.: 426—81.) — A bpesti orth. hitközség vezetősége, azon szülőkhöz, akik gyermeküket nem a hitközség iskolába járatják, a következő felhívást intézte: Tudomásunkra jutott, hogy Őn iskolaköteles gyermekét nem hozzánk küldi, hanem más iskolába járatja. Feltételezzük, hogy Őn, mint hitközségünk tagja, gyermekét orth. szeltemben akarja nevelni. Engedje meg tehát nekünk, hogy nevelésének szinte elmaradhatatlan következményeire rámutassunk. Ha a gyermek látja, hogy nem orth. környezetben nevelik, hanem már zsenge korában kivezetik őt mesterseges és helyt nem álló kifogásokkal az orthodoxiából, akkor nem is fog ő oda többé könnyen visszatérni. Barátait más körből választja, eltávolodik az orthodoxiától, mely a zsidóság fennmaradásának egyetlen biztos támasza. Zsidó felelősségérzetünk tudatában kötelességünknek tartottuk most közvetlenül a beiratások előtt ezt Önnek közölni.

Sussmann Viktor rabbi,
öbudaí Freudiger Ábrahám hitk. elnök,
Klein Márkus iskolaszéki elnök.

— **Búcsúünnepély a makói T. B.-ben.** A makói Tif. Bach. S'lach szombatján impozáns búcsúünnepélyt rendezett Hoffmann József agilis vezetőségi tagja tiszteletére, aki másnap tartotta esküvőjét Budapesten és e héten fiatal nevével együtt a Szentföldre költözött. Paskesz Lázár T. B.-elnök megkapó homiletikai beszéd kíséretében az egyesület nevében gyönyörű ezüst serleget nyújtott át az ünnepeltnek, aki figyelmességtől és a búcsú érzelmeitől könnyekig meghatottan köszönte meg az ovációt.

— **A hajduböszörményi klauz** vezetőül Rubin Hermant, Braun Májert és Spitzer Adolfot választották meg. Az utóbbi által régebben megalapított és most reaktivált misnájosz-chevra Spitzer Farkas és Waller Sámuel vezetésével háromszor évenként rendez szijumot a misna 6 rendjére, a következő **Jahrzeit**-napokon: Ijor 3-án (Reb Sájele Keresztúr), Elül 6-án (a szigeti Rebbe) és Tévész 6-án (a hodászi Rebbe).

— **A nyírbátori Talmudtóra egyet** nagy érdeklődés mellett a következő tisztukart választotta meg: Teitelbaum Antal elnök, Fleischmann Dávid alelnök, Hercz Izidor gondnok, Grünwald József pénztárnok, id. Weisz Lipót ellenőr, Friedmann Samu jegyző. Választmány: Lefkovicz Jenő, Lefkovicz Adolf, Beilusch Juda és Mór, Hercz Alter, Fried S., Heller Ignác, Róth Menyhért, Reich Mór; póttárgok: Weisz Izidor, Korn Jakab.

— **Az Országos Bikur Chólim Egyesület** (VI., Dessesffy utca 23.) a június 1—15. közötti időben 975 adag ebédet nyújtott 65 szegénysorsú betegnek, különböző kórházakban és klinikákon — teljesen díjtalanul. Nevezetesen élmezgett a Szent Rókus közkórházban, az Új Szent János közkórházban és a Szent Margit közkórházban 44 beteget, az Irgalmasrend kórházban, gróf Apponyi Albert klinikában, Korányi klinikán, Grosz szemklinikán és a Nyomorékgyermekek Otthonban 21 beteget. A betegek közül 34 budapesti és 31 vidéki lakos élvezte az egyesület áldozatkészségét. Ezen két heti időtartamra az egyesület által élemezgett betegek látogatásával, azon célból, hogy a betegeknek az élemezés körül felmerülő esetleges kívánságait az egyesület vezetőségének továbbíthassák, a pesti oldalon lévő kórházak és klinikák látogatásával: Groszberg Jenő, Herczföld Hermann és Mezei Antal; a budai kórházak látogatásával: Heiden Géza, Müller Nándor és Paskusz Mór bizottsági tagok bizattak meg. Az egyesület vezetősége felkéri az egyesület barátait: a magas beteglétszámra való tekintettel, a betegellátás zavartalan eszközzése érdekében, nagylelkű adományukat az egyesületnek kegyesen juttatni szíveskedjenek. Postatarékpénztári szám 12.458. Telefon: 224—43.

— **Haláleset.** Weiszberger Mihályné szül. Rosenfeld Katica, az ismert nevű jótékony asszony Jánosalmán elhunyt. Temetése a község osztatlan részvétele mellett ment végbe és dr. Dohány halasi rabbi tartott szívbemarkoló heszpedet. Az elhunyt, 37 éves kora dacára, az igazi vallásos zsidó nagyszonyok közé tartozott, aki minden zsidó ügyet felkarolt és emlékét jótékonyágával s minden szegény iránt megnyilvánult szeretetével megőrköztette.

— **Beküldött hírek:** „Lélekemelő ünnepek keretében tartották meg a Józsefvárosi Imaházban (Erdélyi u.) Boross Lázár ny. postaigazgató és neje az aranylakodalmukat. Dr. Liebermann Manó templomi rabbi és dr. Scheiber Emil körzeti főrabbi méltatták az ünnepelt házaspár félszázados önzetlen munkáját a jótékonyág és felebaráti szeretet terén.“ — A miskolci „Mirjam“ orth. leányegylet Plattner Mártát elnökké, Schwarz Tündit társelnökké választotta. Strausz Herman rabbi, hittanár rendes előadásain kívül legutóbb: Glück Jolán

(Késmárk) és Schwarzenfeld Mancsi tartottak szép előadást. — **A Debrecenben lakó Laufer Mózes** rabbi (József kir. hg. u. 25.) Lizenszkebe utazik, őse Rebbe Reb Elimelech sírjához. Mindazok, akiknek lelki szükségük, hogy a temetőben a Cadik ajheljébe kívánságaik legyenek téve, azok jún. 25-ig küldjék el a kvitlit s mellékeljék a szükséges pldjont. — **A tornaljai „Ateresz Bachurim“** tiszttűjtása: Krämer Jenő elnök, Deutsch Béla gondnok, Krämer Miksa pénztáros, Blechner Béla ellenőr, Krakovits J. titkár. Választm.: Hauer J., Fogel J., Salzer E., Guttman L., Krakovits B., Blechner S.

x Der Blattist! Ezzel a címmel hagyta el a napokban a sajtót Horovitz J. miszigei főkantort műve. A hatalmas két-kötetes zenemű első része számára készült, akiknek semmi ismeretük nincs a zenei hang írásjeleinek terén. Egy alaphangból kiindulva eredeti módon megmagyarázza a hangok távolsági viszonyát és ennek a könyvnek segítségével rövid idő alatt el lehet sajátítani a kótaolvasást, tanító nélkül is. A könyv második része magasabb kurzus: előimádkozók, kántorok és énekesek számára. A zsidó liturgiához készített számos eredeti kompozíció teszi az érdekeltek számára értékessé a hatalmas művet. A bevezetés és a kísérő szöveg könnyű német nyelven van megírva, ami a könyvet az érdekeltek széles rétegeinek hozzáférhetővé teszi. Ára 8 pengő kötetenként. Megrendelhető: Horovitz Nándor kántornál, Budapest, VII., Kertész utca 32. (Csehszlovákiában: Schönfeld Miksa, Chust, Duchnovits utca 36.)

Gestner Imre (Amrom) Újpest, Király-u 47. Telefon: 94-5-60. Budapesti ékszertervezőtag. **Mindenféle órák, arany-, ezüst-, briliáns drág alkalmi áron való megbízható beszerzési forrása.** Kívánatra választékokat küld.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

„Egy orth. leány“: A dolog érlelődik, tehát várni kell és így cikkét egyelőre félre tettük. — **Hü előfizető:** 1921. július 23.—Tamúz 17., mely szombati napra esett. — **U:** 1. Lovait szombatra nem zsidónak munkára kiadni, tilos. (Ajrach Chájim 246.) 2. Mosósódot szabad használni. — **Szomotor:** Reklamációja nem indokolt, az elmaradt számot terjedelmesebb számokkal pótoljuk! — **Utlevél, H:** 1-es számú (olcsó) útlevelet szegénységi bizonyítvány által lehet megszerezni. — **Szllács:** Szíveskedjék a losonci (Luce nec) orth. hitközséghez fordulni.

TÁTRALOMNICI

Schreiber Penzió, Orth. kóser, elsőrendű konyha és kiszolgálás. Mérsékelt árak. Felölt leányok kíséret nélkül is felvételnek. Egész éven át nyitva.
Schreiber Mór bérlő, **Tatranska Lomnica,** Bugsch-villa.

MAGAS TÁTRA!

Schreiber Penzió, Orth. kóser, elsőrendű konyha és kiszolgálás. Mérsékelt árak. Felölt leányok kíséret nélkül is felvételnek. Egész éven át nyitva.
Schreiber Mór bérlő, **Tatranska Lomnica,** Bugsch-villa.

„MIRA“ angol-francia női dí: szalon. Elsőrangú szalonmunka. Rendkívül mérsékelt árak.

Csak fazonschnittek is készülnek méret szerint

BRATISLAVA, Edlhof

Hivatalos okmány a margarinok kekszről

Egy szaklapban a következőket olvassuk:

— Idestova egy év óta foglalkoztatja a földművelésügyi minisztériumot a margarin használatának korlátozásáról szóló rendelet megalkotása. A margarinrendeletet a kormány azért akarja életbeléptetni, hogy a margarin készítéséhez szükséges növényi zsíradék-anyagok behozatalának kiküszöbölésével idehaza a vaj fogyasztásnak nagyobb lehetőséget biztosítson. A margarinrendelet megjelenését újabban a kekszgyárak hátráltatták.

Az állítottak ugyanis, hogy a kekszgyártáshoz okvetlenül margarint kell használni, mert a vajjal készített keksz megavasodik és élvezhetetlenné válik.

Ennek a kifogásnak a megvizsgálására a földművelésügyi minisztérium hónapokig tartó vegyi kísérleteket végeztetett az országos kémiai intézetben, s kiderült, hogy igenis lehet kekszet gyártani vajjal is anélkül, hogy az megavasodna. A rendelettervezet nem kívánja ugyan megtiltani a margarinvaló kekszgyártást, de azt kiköti, hogy a fogyasztók tájékoztatására ezt a körülményt, hogy a keksz margarinvaló készült, a készítményen feltűnő betűkkel fel kell tüntetni. A jövő héten már megjelenik a rendelet és nagyon rövid átmeneti idővel hatályba lép.

Mit mond ez a híradás? Nem kevesebbet, hogy *minden keksznél fel lehet tételni*, hogy margarinvaló készült, tehát a vallástörvény értelmében a legszigorúbban tilos. A rendelet hatályba lépése után pedig a kimondott vajból készült keksz ellen is *mindenfélre vallástörvényi aggály merülhet fel*, hisz nem lehet ellenőrizni, hogy a péküzemekben, milyen edényekben kezelik a vajos kekszet. Látjuk tehát: *orth. felügyelet nélkül előállított kekszet nem szabad használni*. Erre tanít minden vallásos zsidót a földművelési miniszter rendelete.

Gestätner bélyegzőgyár
Ujpest, Árpád-ut 161.
Győr, Hid-utca 4. sz.
Bratislava, Central passage
Szombattartó cég.

Hersch-alapítványi (Eötvös téri) orth. izr. polgári iskolai **internátus** **Vácon** a jövő tanévre felvessz tanulókat havi 60 pengő ellátási díjért **Szünidőben nyaralás** napi 2 pengőért Héber oktatás. Javító-, felvételi vizsgálatokra előkészítés. Prospektust küld az igazgatóság.

Orsz. Tomché Jesivósz Egyesület, Győr Postacsekk sz. 40.530

KÉRELEM: Kérjük a hitközségek t. vezetőit, hogy tekintettel a jesivák válságos helyzetére, szíveskedjenek a „Tomché Jesivósz Sabosz” jövedelmét *mielőbb beküldeni azon hitközségek pedig, amelyek a T. J. Saboszt valamely okból még nem rendezhették, szíveskedjenek azt megelőző megtenni. A jelenlegi nehéz helyzetben egyetlen hitközség hozzájárulását sem nélkülözhetjük.*

Kimutató a f. évi „Tomché Jesivósz Sabosz” eddigi befolyt bevételeiről (a beérkezés sorrendjében)

Cellőmők: Grünberger Ábrahám rabbi 1, Klein Vilmos 9,80, Klein Izidor 5, Klein Béla 3,30, Kosztolitz Adolf 6,88, Neustadt Samu 7, Deutsch Mór 6,20, Breuer Samu 5,40, Singer Mihály 6,30, Singer Béla 5, Wéber Jenő 5, Hoffmann Mór 4,70, Marton Pál 4,40, Roth Dező 3,66, Lessinger Ottó 3,24, Buxbaum Béla 3,50, Neumann Károly 3,30, Grosz József 3,90, Friedmann Salamon 3, Revitz Lajos 3, Roth Izidor 2,60, Kosztolitz Mór 2,56, Steiner Sámuel 2,40, Deutsch Béla 2,40, Brandl Jenő 2,20, Fischer Emil 2, Politzer Jenő 1,90, Finkelstein Lajos 1,90, Weiler Simon 1,50, Weiler Rudolf 1, Weiler József —50, Spitzer Gyula 2, Salczér I. (Győr) 2, Kürschner Samu 1, Szegál Vilmos —54, Brandl Sándor 1, Breuer Samu 1,12, Glück Hermann 1,42, Kosztolitz Mihály 1, Lusztig Ferenc 1,40, Lusztig Márton —36, Löbl Oszkár 1, Wolf József —50, Szegál Endre —50, Bass Vilmos —18, Schwarz Jakab —18, Neustadt Jenő 1,50. **Összesen: P 130,24.**

Soltvadkert: Deutsch borkereskedő cég (Sándor, Jakab, Salamon és Simon) P 100,—, Winternitz Lajos 10, Deutsch Dávid 8, Winternitz I. 6, Braun A., Grosz I., Kiss H. 5—5, Rubinstein D. 4, Spitzer A., Galandauer S., Adler A., Ifjú Berger I., Willinger A., Rubinstein I., Pollák I. (Baja) 3—3, Benkő I., Weber B., Vértes E., Siegelmann N., Török M., Friedmann Gy., Katz S., Kiss M., Krämmer D., N. N.: 2—2, Hoffmann B., Kertész M. 1,50—1,50, Glück D., Grätzel A., Weber I., Weinberger M., Knöpfler E., Stiel I., Grünfeld M., Rosenfeld kántor 1—1, Kritzler Minjonná 24—. **Összesen: 220.**

Békéscsaba orthodox (nagytemplom). Tigermann főrabbi 2, Iczkovits Sándor 12, Iczkovits Jenő, Fonféder Mózes 10—10, Dr. Sajó Jenő 7, Grünwald D., Perleth Á., Frisch F., Grünwald K., Braum B., Braum F., Fonféder N., Blattberg S., Fonféder V., Zuckermann E., Silberstein S., 5—5, Frisch Á.,

Günsztler E., Singer M., Singer Gy., Markovits M., Schwarcz N. 3—3, Sajó B., Herschkovits A., Grünwald B., Frisch J., Stern A., Stern M., Markovits F., Fonféder S., Rosenberg I., Zuckermann S., Zinner K., Zinner S., Grab Gy., Weisz J., Schneck Á., Klein J., Dr. Eisenberg B., Grünwald József, Knöpfler I., Schwarcz É. 2—2, Holländer I., Frisch M., Zuckermann B., Grünwald Ö. Weitzner M., Schönfeld M., Fränkel L., Grünwald M., Grünwald Á., Wa'tner E., Schwartz E. 1—1, kisebb adományok 1,36. **Összesen: P 166,36.**

Beled: Silberstein főrabbi 1, Reichmann Simon 10, Frieber J. 4,30, Wollstein Gy. 2,90, Schwarcz L. 2,50, Stern M., Leibler M. 2,10—2,10, Hoffmann M., Reichmann D. 1,50—1,50, Scheffer M., 1,40, Löwinger B., Ábrahám E. 1,20—1,20, Fleischmann D. 1,18, Hoffmann J., 1,12, Rosenberg J., 1,10, Heimler M., Spitzer Zs., Steiner J., Mondschein S. * (Keresztúr), Reichmann O., Appel I., Rappaport M., Löwenstein D., Lebovits H., Jurovits J., Berger O., Ungár M., Weiszmann V., Baum L., Löwinger I. 1—1, kisebb adományok 8,78. **Összesen: P 58,88.**

Hajdúszovát: Grünberger Ignác 3, Weiszberger Lévi 2,70, Ungár J., Weiszberger S., 2,30—2,30, Horovitz I. (Óbuda), 2,20, Fögel P. 2,10, Blat I. 1,50, Grünberger S., Leitner H., 1,54—1,54, Guttman D. 1,46, Rosenfeld Á. 1,40, Weiszberger J., 1,15, Gottlieb D., 1,07, Ungár A., Fögel J. 1,04—1,04, kisebb adományok 13,90. **Összesen: P 40,60.**

Tótkomlós: Grosz Hermann 3,50, Ackermann B., Nádor A., Pintér Gy., Rosenberg G., Kleinmann A. 2—2, Schwarcz M. 1,50, Braun M. 1,20, Dr. Pintér M., Braun J., Vogel I. 1—1, Szántó M., Klein F. 0,60—0,60, kisebb adományok 3,50. **Összesen: P 23,90.**

Püspökladány: Strausz Á. főrabbi 0,36, Schwarcz Mihály 6, Dávid I., 3,74, Ifjú Schwarcz J. 2,86, Klein Béla 2, Klein Béni 1,68, Schnitzler F. 1,50, Strauszmann M. 1,30, Lorber Á. 1,04, Lorber Fülöp 1, Lorber E. 0,86, Szántó M. 0,80, Grünfeld S. 0,70, Deutsch D. 0,68, Lorber D., Grünbaum A., Schwarcz J. 60—60, kisebb adományok 11,28. **Összesen: P 37,60.**

Iórány, 3,10, Sárrétudvari, 8,20, Tiszszederkény, 7, Gesztely, 14,54, Kántorjányosi 10,20, Bolyok (Lamm minjon) 7,10, Ujpest (Lichtestein minjon) 30, Zemplénagárd, 11,70, Nagylonya 6,50, Reesk, 14,50, Beregsurány, 6,34, Kévarsány, 5,44, Szilashalás, 7,50, Tiszaluc, 15,30.

Mezőtúr: Szöke Zsigmond 5, Goldschmid J., Epstein G., Ornstein G., Har-

math V., Löwinger L., Székely S. 2—2, Dr. Schüller F., Blau S., Deutsch S., Goitein M., Goldberger N., Gellért D., Herczeg Gy., Ilovski J., Kardos J., Ripp H., Síbener D., Weisz J. 1—1, kisebb adományok 6. **Összesen: P 35.**

Vésztő: Láng Gy., Dr. Weisz S. 2,50—2,50, Friedmann J. 2,10, Schwarcz E. 2, Czinn L., Grosz L., Günsztler A., Kertész I., Rosath J., Weisz L. 1—1, Moskovits J. 0,70, kisebb adományok 8,70. **Összesen: P 24,50.**

Uzzód: Hahn D., Hermann M., Blaufeld Z. 1—1, Beck S., Rosenfeld M. 0,70—0,70, Fischl M., Háhn Gy., Beck A., Klanker S., Hercz! J. 0,50—0,50. **Összesen: P 6,90.**

Erdőkék: Elekes D., Biron J. 1—1, Hirsch J., Guttman M., Katz B., Biron M., Weisz S., Róth S., Hartmann S. 0,50—0,50, Walder metsző 0,30. **Összesen: P 5,80.**

Gacsály: Róth Á., Grosz J., Sándor Zs., Stern I., Weinstock Zs., Glück M. 1—1, Róth I. 0,50. **Összesen: P 6,50.**

Köszeg: Dr. Links I. főrabbi, Adler S., Kemény E., Krausz B., Kopfstein S., B. H., Rosenstingl I., Schwarcz A., Spiegel S., Özv. Weiszné. **Összesen: P 14,50.**

Mezőnyárad: Weimann D., Friedmann M. 1—1, Steiner N., Steiner J. 0,50—0,50, kisebb adományok 80 fillér. **Összesen: P 3,80.**

Tiszadob: Schwartz G. 2,90, Lindenfeld K. 2,35, Fekete D. 1,10, Heisz S., Krausz Gy. 1—1, Szinai I., Taub M. 0,90—0,90, Schwartz I. Stark H. 0,85—0,85, Frank Z. 75 fill. kisebb adományok 1,10. **Összesen: P 13,70.**

Váncsod: Kohn B., Kacender E., 2—2, Klein S. 0,50, Csillag 0,40, kisebb adományok 80 fillér. **Összesen: P 5,70.**

Mátészalka: (Fisch rabbi minjon) Fisch I. rabbi 0,50, Grün A., Grünbaum I. 3—3, Roth N., Finkelstein S. 2—2, Eisenberg Izrael, Roth M., Back M., Eisenberg Jechezkel 1—1, Rein E., Glück A., Weinberger A., Weinberger D., Gottlieb S., Fried H., Fellner I., Wittmann I., Szamet I., Rosenberg M., Rosenberg S., Steinberger S., Glück S., Klein N. 0,50—0,50, kisebb adományok 54 fillér. **Összesen: P 22,04.**

Hajdúbagos: Orenstein Béla 6, Orenstein S. 2, Grausinger F. 1,50, Ehrenfeld M., Weisz D., Czitrom A., Weisz J., Zoldán S., Löwy J. 1—1, kisebb adományok 1,50. **Összesen: P 17.**

Pácim: Klein V. és fia 2, Friedmann I., Edlitz S., Grosz L., Steinberger E., Edlitz H., Schön H., Löwy S., Jakobovits H., Engelmann D., Schreiber Gy. 1—1, kisebb adományok 1,40. **Összesen: P 13,40.**

Kunszentmiklós 13. Nyergesújfa, 18,80, Fültsd. 6,14, Balatonszemes 14,54, Szerencs (Tiferesz Bachur'im) 6, Rákamaz, 13,52, Ujkécske 12,80.

Nagyrabé: Tischler E. 2, Tischler A. 1,90, Rosenfeld B. 1,80, Pláner J. 1,70, Löwy J. 1,20, Dr. Csillag I., Csillag B., Csillag E. 1—1, Grünwald J. 0,70, kisebb adományok 4. **Összesen: P 16,30.**

Tinnye: Alt S. 3, Alt Gy., A't I., Schwartz L. 2—2, Knöpfler M. 1,50, Alt M., V. R., Knöpfler S., Knöpfler B., Knöpfler F., Knöpfler I. 1—1, kisebb adományok 2,50. **Összesen: P 19.**

Szendrő: Rosenfeld főrabbi 1, Groszmann J. 5, Salczmann M., Friedmann P., Dr. Sándor Z. 3—3, Glück E., Braun Gy., Preszler M., Altmann J., Altmann S., Blumberger J., Spiegel Ö., Friedmann F., Klein I., Id. Krausz A., Glück A. 2—2, Uhr H. metsző 1,22, Friedmann M., Reichmann J., Weisz A., Einhorn I., Brünn V., Brünn L., Kohn M., Friedmann I., Benda V. Krauszmann Zs., Krauszmann A., Adler S., Reichmann S., Schwarcz M., Steiner S., Ifjú Krausz A., Brucziner S., Drexler G., Drexler Zs., Riesner I., Schlesinger B., Fried J. 1—1, kisebb adományok 4. **Összesen: P 64,22.**

Csenger: Kauffmann A. 3, Berger S., Grosz J., Herskovits M., Katz S., Lichtmann B. és fia, Reingevirtz L., Reingevirtz I. 2—2, Berger A., Braun Jak., Braun Ig., Diner S., Fischer M., Farkas J., Guttman F., Groszmann M., Goldstein A., Grünfeld M., Gergely B., Hermann K., Heilbrunn L., Kaufmann N., Kaufmann V., Koszavicz M., Katz K., Klein H., Klein I., Lichtmann S., Leuchtmann Á., Lautmann S., Nové J., Pinkesz J., Nové S., Schwartz A., Weisz S. 1—1, kisebb adományok 9,80. **Összesen: P 53,80.**

Várpalota, 50, Nyíresaholy, 12, Balsa, 7,44, Mosonszentjános, 4,60, Nyírlugos, 6, Belsőbőcs 9,50, Vizsoly 5, Laca, 7,20, Zsáka 4, Baja, 16,20, Nyírlátor (tatuzsquo), 17, Tiszakarád, 12, Csaroda, 8,80, Jászalsószentgyörgy, 14,02, Harsány, 6,20, Rozsály, 4, Kunágota, 11,20, Felsőireg, 11.

Réce: Fischer Jenő 5, Löwenkopf M. 3, Kleinbart B., Billitzer S. 2—2, Roth M. 1,68, Löwenkopf D. 1,50, Perlstein H., Friedmann M., Weisz Ernő

KOLLER Műszaki iroda
CSILLÁRGYÁR
villamos- és gázberendezések, fémáru-gyártás, villamos motorok és ventilátorok. Vétel, eladás, csere. Átalakítások.
Budapest VIII., Dobozi u. 16.
TELEFON 31-3-37.

8000 F. és fia, Reinitz B., Schwartz J., Zimmermann S. és fia, Zimmermann Sándor 1—1, kisebb adományok 3. **Összesen: P 14.**

Törökbálint: Eckstein D. 5, Eckstein F., Eckstein J., Özv. Eckstein S.-né Kornitzer M., Grünbaum D. (Fehérgyarmatról) 1—1, kisebb adományok 8. **Összesen: P 18,—.**

1,20—1,20, Leitner P., Sorger I., Ifjú Zucker Ig., Id. Zucker Jenő, Ifjú Zucker Jenő, Zucker S., Einzig I., Löwenkopf A., Löwenkopf S. 1—1, kisebb adományok 7,50. **Összesen: 35,28.**

Füzesgyarmat: Berger J., Berger S. 2—2, Feig S. 1,36, Ascher S., Eichler M., Farkas S., Guttman F., Id. Grosz S., Grosz M., Hauszmann A., Schwarcz S., Spitzer É., Szűcs S., Waggmann K. 1—1, kisebb adományok 9,18. **Összesen: 25,54.**

Vác, Eltvös-téri orth. hitk. Pollák F. főrabbi 4, Adler B., Chevra Kadisa Klein S., Ifjú Neumann M., Dr. Révész S. 5—5, Kohn J., Martos Gy. 3—3, Dr. Blauner M., Neuwirth L., Dr. Kovács P., Kohn A., Kohn S., Reiser A., Dr. Vadas J. 2—2, Deutsch E., Fodor M., Dr. Heimler V., Heksch I., Kohn J., Dr. Löbl Gy., Dr. Neumann A., Prussburg K., Rosenberg S., Schubert J., Schubert L., Steiner J., Szécsényi Á., Weisz I. Géza, Weisz M. 1—1, kisebb adományok 9,50. **Összesen: 73,50.**

Győrszentmárton: Winkler M. főrabbi 1, Handelsmann N. 1,50, Farkas M., Flaschner D., Kohn J., Lehner P., Löwy L., Prágai Ö., Reichenfeld K., Özv. Reichenfeld M.-né, Weisz A., Weisz D. 1—1, kisebb adományok 3,10, Handelsmann N. gyűjtései: Blum Jolán eljegyzésén 3,20, Flachner—Bakonyi lakodalman 5,04, 8,24. **Összesen: P 23,84.**

Nyíresáhari: Reinitz A., N. N. 3—3, Blau R. 2,50, Klein N. 1, kisebb adományok 3,50. **Összesen: P 13.**

Hidvégardó: Klein Miklós 3, Glück M. 2,50, Feld M. 2, Weisz V., Engel S. 1—1, kisebb adományok 2,50. **Összesen: P 12,—.**

Ságújfalu: (Gerő Herman, Etes által) Gerő H., Pauncz I. 2—2, Goldstein I., Grosz S., Ilovsky Zs., Lusztig T., Schwartz I. 1—1, Gerő Ibolya, Schwartz Éva Tausz I., Ifjú Pauncz F., Grünfeld M., Sáfár M., Lusztig Henrikné 0,50—0,50. **Összesen: 12,50.**

Biharkeresztes: Fuchs főrabbi 60 fill. Lobstein J. 5, Mautlinger I. 3, Kohn G., Berger család 2—2, Feldmann S. 1,30, Frisch J., Frisch M., Geiger D., Kohn B., Kohn P., Steiner I. 1—1, kisebb adományok 5,74. **Összesen: 25,64.**

Halmai: Fried I. 5, Dr. Simon J., Friedmann É. és fia, Reinitz B., Schwartz J., Zimmermann S. és fia, Zimmermann Sándor 1—1, kisebb adományok 3. **Összesen: P 14.**

Törökbálint: Eckstein D. 5, Eckstein F., Eckstein J., Özv. Eckstein S.-né Kornitzer M., Grünbaum D. (Fehérgyarmatról) 1—1, kisebb adományok 8. **Összesen: P 18,—.**

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig 4 P, azon felül sororként 1 P.)

Gross Szidikét Vásárosnaményből eljegyezte Grünfeld Jenő, Hajdúböszörmény.

Haberfeld Antóniát, Habersfeld Simon nagyatapolcsányi rabbi leányát eljegyezte Friedmann Sándor váci bőrkereskedő

Schön Blankát Mattersburg, (Nagy-marton), eljegyezte Kritzer Dávid Högyész-Bonyhádi.

Kalisch Esztiát, Kalisch Zsigmond leányát Galantáról eljegyezte Gráner Márton Budapest.

Weisz Jolán Mezőkaszony és Hirsch Kálmán Debrecen, házasságot kötöttek.

Baum Sefikét, a gutai főrabbi leányát eljegyezte Krausz Herman, Senta.

Hofstädter Hajnalka Mezőkövesd, Biron Albert Erdőtelek jegyesek.

Kövesi Margit és Gondos Sándor f. hó 24-én tartják esküvőjüket Budapesten Hochhauser Mancika Kosice, Litschütz József Deutschkreuz (Sopronkeresztúr) jegyesek.

Dáskál Blankát, Dáskál Emánuel leányát Csengerből, eljegyezte Reich Jenő Hajdúböszörmény.

Pláner Irénkét Mádról, eljegyezte Kirsch Herman, Bekecs. (Minden külön értesítés helyett.)

Günzler Irénke úrléányt Csány, eljegyezte Saubermann Dező Encs. (Az encsi Chevera Bachurim a vőlegénynek, mint szeretett elnökének szívélyesen gratulál.)

Gestettner Ilonka Csorna és Weisz József Bratislava jegyesek. (A galantai „Ch. T.” gratulál.)

Weisz József Bratislava, Gestettner Ilonkával Csorna való eljegyzéséhez szívélyesen gratulál: Neumann Armin (Bratislava—Galanta.)

Schreiber Ella, Schreiber Akiba pozsonyi főrabbi leánya június 13-án tartotta esküvőjét Blau Imrével Badenből, Trencsénváralján

Wiener Hilda június 13-án tartotta egybekelési ünnepélyét Müller Józseffel Pozsonyban. Az esketési szertartást a vőlegény mestere: Buchsbaum József galantai főrabbi végezte. Az estében ünnepi beszédet mondott: Buchsbaum főrabbi, Weisz Mózes, Herzl Mendel hitközség, Groszberg Jenő főszerkesztő, Ungár E. D. rabbinövendék. Az éneki részt Klein M. szenci főkántor látta el kitűnő énekzásaival.

Lőrinc Herman mult szombaton ünnepelte Emil fia barmiczevját. Az ifjú az ebből az alkalomból zsúfolt Garay-templomban kitűnő charifusz- és magiduez drósót mondott.

Apró hirdetések

Pályázatok és apróhirdetések díjazása
Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Allástkeresőknek 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbélyegekben is. Jelíges levelek továbbításához 20 fillér bélyeg mellékelendő

HUSZONÖT ESZTENDEJE közvetít házasságokat NAGY JENŐ Budapest, Rákóczi-út 57/b. Telefon: (Céglélesztelen levelezés.)

NYARALÁS! A budapesti Tiferesz Bachurim (Kazinczy-utca 27.) üdülőtelepére a — korlátozott számú — felvételek esténként 8—10 között megkezdődtek.

VALLÁSOS magántisztviselő állást keres hitközségeknél: jegyzői, tktkari, vagy hasonló minőségben. Cím kettős-lapon a kiadóban.

TIZENÖT ÉVE fennálló, tökéletesen berendezett iparvállalat nagy vevőkörrel, közreműködő társat vagy finanszírozót keres 6—8000 pengővel. „Nem szanálás” jelige.

CSERÉBE adnám a két hónapi nyári szünidőre orth. úri családnak 15 éves kisleányomat, hasonló korú kisleányért vagy fiúért. Külföldre is. Markovits Hugó, Szombat hely.

SZIGORUAN vallásos, orth. szakácsnő, ki 30—40 személytű főzésben jártas, jelentkezék az Orth. Izr. Ifjak Önképző Egyesületében, Budapest, Kazinczy-u. 27. I. 15. este 8—10 között.

SZLOVENSZKÓBAN vallásos családból való, a magyar, német és szlovák nyelvet bíró textil-divatárú segéd keresetlik. Cím megudható: Müllernél, Bratislava, Edlov-dvor.

CSINOS ügyes leányomnak keresek böchert, kinek 50 tagú orth. hitközségben levő metszői állásomat, 2000 P hozománnyal, átadnám. „Ben tajro” jelige.

VÁROSTÓL 8 km-re, jó menetű vegyeskereskedés és 4 és fél hold szőlő bérbevehető. „Jó parnosze” jelige. (20 filléres bélyeg.)

ARANYMŰVES és ékszerész: Ábrahamsohn Aladár, Bratislava Royko Passage, Uhorska-ut. 22. Sajtát gyártmányok. Régi aranyból új ékszer készített és átalakított legolcsóbban.

NŐSÜLNE intelligens, vallásos, nőtlen, előkelő családból való fiatalember Talmid-chóchom, erőteljes és kellemes hangú, kiváló baal-tefilo, kitanult ajfesz-sajchet. Feleségül venne nagyobb hitközségben, oly intelligens, szép, 24 évesnél nem fiatalabb leányt, kinek révén állást kaphatna. Lehet esetleg fiatal özvegy is. Külföldre is menne. Érdeklődők írjanak „Hozomány előnyben” jelige a kiadóba.

TÖMEGFŐZÉSHEZ orth. mindenesné felvétetik. Jelentkezés június 25-én a. u. 2 órakor VII., Wesselényi-utca 13. félelelet 1. szám.

EISENSTADT (Kismarton Burgenland) legforgalmasabb útján, külön bejárattal a Zsidó-u. felől, három helyiségből álló TAGAS ÜZLETHELYISÉG azonnal kiadó. Szombattartó előnyben. Információ: Dr. Fürst tanár, Budapest, Teréz-körút 21.

GYAKORNOKI állást keres intelligens fiatalember. „Szorgalmas” jelige.

KÓSER HÁZTARTÁS vezetését kis családnál, magánosnál vállalom. Baron Józsefné, Kunszentmárton.

OKLEVELES tanító menne vidékre polgárista vagy gimnazista magántanulókhoz. „Perfekt német” jelige.

NÉMETŰL angolul és franciául beszélő 24 éves, szombattartó, fűszer- és röv.árú szakmájú fiatalember, azonnali belépésre, minimális fizetéssel állást keres. Cím kettős lappal a kiadóban

HITOKTATÓI állást vállalnék a nyári szünidőre, szerény fizetésért. Lehet vidéken is. Ajánlatokat „Hitoktató” jeligére (20 fill. bélyeggel) kérek.

FÉRJHEZ adnám vallásos, szép huzomat hozománnyal. Ajánlottan választ: Dr. Landmann, Szeged, Kálmán-u. 14.

FŐVÁROSBAN önálló keresettel bíró független úrléány elegánsan berendezett lakással, foglalkozással bíró, vallásos élettársat 32—40-ig keres. „Szombattartó” jeligére.

ÜGYES, gyakorlott varróleány teljes elátással, elsőrendű ruhaszalonba felvétetik. Ugyanott tanulóleányok is felvétetnek. Szombaton zárva. Weiszmann. Király-utca 13.

VIDÉKRE szeptember 1-i belépésre németül beszélő és gyakorlattal bíró okl. tanítónőt keresek polgári osztályhoz: „Csa'adtag” jeligére a kiadóba.

KÉRESEK szép, csinos, fiatal leányomnak szigorúan orth. vallásos, jómegjelenésű fiatalembert. Hozomány: Budapesten egy jól bevezetett üzlet, 300 P biztos jövedelem. „Bász talmidchóchom” jelige.

FIATAL leány, ki a háztartás minden ágában jártas, állást keres. Cím: Horn, Budapest Wesselényi-utca 13.

ÁLLANDÓ állást kaphat agilis, dolgozni szerető, kiscsaládú intelligens egyén, bevezetett nyomdai és bélyegzőgyári cég utazójaként. Havi P 120—150 tiszta jövedelemre számíthat. Ajánlatokat „Nyomda” jeligére, a kiadó továbbít. (20 filléres bélyeg.)

Felélős szerkesztő és kiadótulajdonos: **GROSZBERG JENŐ**
Springer-nyomda, VII., Bethlen G. utca 33.

אלגעיניע יידישע צייטונג

ה'תש"ד

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ז"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekk száma: 50.791
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ Keltőidőre 25 P

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Küzdelem a létért

Debrecen után most már Miskolcon is behozták a teljes vasárnapi munkaszünetet, miután az ezt óhajtó kétharmad többség együtt volt. A rendelkezés által gazdaságilag nagyon sujtott, sőt egzisztenciájukban veszélyeztetett szombattartó zsidók megfellebbezték ezt a határozatot és remélik, hogy a felsőbb hatóságok eltekintenek a munkaszüneti kényszerítől és tekintettel lesznek az itt számbajövő mozzanatokra. Ezt emberi és erkölcsi szempontokból reméli az orthodox közvélemény is. Nem tudjuk ugyanis megérteni, milyen állami érdek kívánja, hogy olyan orthodox zsidó emberek, akik péntek délután bezárják az üzletüket, beszüntetik üzemeiket teljes 25 órára és ezzel eléget tesznek a legrégibb, legszentebb, legkövetelményesebb szociális követelménynek, kényszerítve legyenek még újabb 25 órában át szüneteltetni a munkát, a termelést és a kenyérszerzést. Mindenki tudja, hogy a mai viszonyok mellett öt napi munka után nem lehet annyit keresni, amennyi a legminimálisabb szükségletekre és az adóra kell. Az is ismert közgazdasági alaptétel, hogy ha a polgárság egyik részét tönkreteszik, a másik részének csak átmenetileg van haszna belőle, mert a gazdasági leromlás olyan ragályos metely, amely előbb-utóbb mindenkit elér. Nem hihető el a hatóságoktól az sem, mint hogyha az orthodox zsidót ezzel a rendszabállyal vallási érdekeinek, szombati szentségének feláldozására akarnák kényszeríteni. Bármilyen hatóságokról, esetleg fel lehetne ezt tételteni, de nem magyar hatóságról, hisz Magyarország már tapasztalta, mit jelent az, ha a vallás-erkölcs eresztékei meglazulnak a polgárság némely rétegében és úrrá lesz a vallással nem törődő erőszak.

A tekintélyen alapuló államnak szükség van oly nevelésű állampolgárokra, akik anyagi kényelmüknek, hétköznapi

érdekeiknek nem áldozzák fel meggyőződésüket és az örök értékeket, hanem mélyen belegyökerednek a legnagyobb tekintély: az I'ten kinyilatkoztatásának hitébe. Akit ma kényszerítenek esetleg arra, hogy szentségeit megtagadja, az holnap esetleg mindent fog megtagadni, ha érdeke kívánja. És felnő egy nemzedék, amely számára bűn csak az lesz, amire fegyház jár, amely előtt meggyőződés, erkölcsi tudat, üres szólam. Ezt akarjuk? Az államnak arra kellene törekedni, hogy minél könnyebben lehessen a szombatot megtartani, hogy annál több erkölcsileg megszilárdított ember legyen az országban, mert az biztos, hogy a szombatot megtartó orthodox zsidó ember semmiféle destruktívra, erkölcsi rombolásra nem kapható sohasem és

valószínűleg ez indítja Hollandiát, Angliát, Amerikát arra a liberális-musra, amely a szombatot tartót felmenti a teljes vasárnapi munkaszünet alól.

Magyarországon már nem is kívánja ezt senki az orthodox zsidók között, de ahhoz kénytelen ragaszkodni, hogy az eddig megengedett vasárnapi munkaórán szereshető keresetétől ne foszszák meg és ne döntsék a nincstelen-ségbe.

De hol a többség akarata? — kérdezhetné valaki, — a többség pedig kívánja a teljes vasárnapi munkaszünetet. Erre könnyű a felelet. Az erkölcs, a meggyőződés dolgában nem dönthet numerikus többség. Ilyen esetben valóban „mérlegelni” kell a szavazatokat. A miskolci eset mérlegében az egyik serpenyőn a lelkiismereti szabadság, a vallási meggyőződés, az erkölcsi szempont, a nemesebb értelemben vett állami érdekek súlykövei vannak, a másodikon pedig a formalisztikus közgazgatási eljárás, a hamisan felfogott

állami érdek és a tetszetős, üres szólamok kövei igyekeznek lenyomni a mérleget. Reméljük, és remélünk kell, hogy a felső intéző körök a mérleg nyelvét az erkölcsi érték felé irányítják és annyi vallásos embert nem dobnak oda a bizonytalanságnak.

Drei Wochen

„Bén Ha-m'czorim” — szorongatások között! — Így nevezi a zsidóság a vasárnap kezdődő három hetet („Drei Wochen”). A Siv'ó Ószor B'szamuz böjtnapja és a Tis'ó B'óv gyásznapija közötti idő a zsidóság számára valóban a szorongatások és aggodások s a reszkető várakozásnak volt az ideje. A „3 hét” küszöbén úgy érezzük, mintha ez a három hét az év folyamán többször megismétlődött volna már. Elfárad és elfárad a zsidó újságírói toll, amikor állandóan regisztrálja az egyszerű itt, másszor ott felbukkanó bajokat, zsidóellenes kilengéseket. Egy német tudós, amikor a középkori zsidó üldözéseket felsorolja nem tud másképpen összefoglaló képet adni, mint úgy, hogy az elpusztított hitközségek neveit a, b, c sorrendbe szedte. Most is meg lehetne ezt tenni, elsősorban a németországi zsidó hitközségekkel és alfabetikus sorrendbe is lehetne szedni azt, hogy Oroszországban miként mennek tönkre egymásután a régi zsidó hitközségek. És a többi országokban? A „szorongatások között” a legjobb megjelölés.

A „M'czorim” (מצורים) szó, úgy is olvasható: Miczrajim. Ebben a tényben a nagy bajok közepette vigasztalás rejlik. Rabszolgák voltunk Miczrajimban is, de azért kibírtuk. Az ösöktudták: „idegenek lesznek a te ivadékaid, szolgáságba hajtják őket”, de